

Zvara Edina
A hódmezővásárhelyi
Bethlen Gábor
Református Gimnázium
XVI. századi könyveinek katalógusa

TARTALOM

Előszó

The short history of the school and its library

Katalógus

Rövidítések jegyzéke

Előszó

Az iskoláról és a könyvtárról

A szakirodalmi hagyomány és néhány elszórt adat ugyan mindig megemlékezik arról, hogy már a XVIII. századot megelőzően működött protestáns iskola az alföldi mezővárosban, de iskolánknak, mint középfokú tanintézetnek alapító dátumaként biztosan 1723-at állíthatjuk. Ez év januárjában szerkesztették meg az iskola latin nyelvű törvényeit, és ettől kezdve mondható folyamatosnak az iskola működése. Ebben az évben emeltek új iskolaépületet és szervezték meg a kisgimnáziumot, valamint a Debrecenből ide átirányított kezdő teológus nagydiákok tagozatát. Ezek a diákok aláírásukkal fogadták el az iskola szabályzatát. Az iskolát a rektor vezette, ő tanította a nagydiákokat, akik közül a legjobbak a kisgimnáziumi és elemi osztályok tanulóit. A XIX. század fontos eseményei közé tartozik az, hogy felépítették az új épületet (1822), amit később kibővítettek, majd felépült a gimnázium jelenlegi épülete (1896). Az 1822/23-as tanévtől ismerjük pontosan a tanulók névsorát, létszámát és a részletes tananyagot. A reformkor számunkra egyik legfontosabb törekvése a nyilvánossági jog megszerzése volt, melyet az iskola 1845-ben meg is kapott. Ennek következtében gimnáziumunk tekintélye nagy mértékben megnőtt. 1826-tól kezdődően már két állandó tanára volt a gimnáziumnak (*Szikszay Benjámín* úgynevezett „első professzor” lett), ami azt is jelentette, hogy megszűnt a Debrecennel való szoros kapcsolat, a hagyományos partikula rendszer. Az 1848. évi forradalom és szabadságharc idején az iskola egy ideig hadikórház volt (1849. január 14-től), majd a Szabadságharc leverése után, az önkényuralom idején megszűnt a magyar közoktatási minisztérium, hatáskörét a bécsi vette át. 1850-ben új oktatási rendet vezetett be (*Entwurf der Organisation*). Ez azt is jelentette, hogy az iskola négy osztályos algimnázium lett, tehát ismét kérvényezni kellett a nyilvánossági jogot. Ezt csak 1854-ben kapta vissza. Az osztrák minisztérium bevezette az érettségit is (az elsőt 1864-ben tartották meg). 1873-tól iskolánk hivatalos elnevezése a főgimnázium lett. Az előrelépés előzményéhez tartozik az, hogy 1863-ban iskolánk két kiváló tanára, Garzó Imre és *Kis Gusztáv* megteremtette a természettani és természetrajzi múzeumot. A gimnázium igazgatói közül ki kell emelni *Futó Mihályt* (1877-1904), akinek működése alatt új épületet emeltek az iskola számára, jelentősen gyarapodott a könyvtár állománya, megírta a gimnázium történetét, 1896-ban régiséggyűjteményt, történetfilológiai szertárat hozott létre, valamint sportkör és új ifjúsági zenekar alakult. A XX. században az iskola több alkalommal ismét hadikórházként funkcionált (1914/1915 és 1944). 1909-ben vették fel az első leánytanulót iskolánkba. A leányok, akik csak magántanulók lehettek, részt vehettek ugyan az órákon, de a szünetekben női felügyelet mellett egy külön szobában kellett tartózkodniuk. Az országos középiskola-reform keretében humán, majd egységes gimnáziummá vált az iskola. 1930-ban vette fel a *Bethlen Gábor* nevet. Létrejött a *Tanyai Tanulók Otthona* (névváltozatai: *Cseresnyés Kollégium* - *Népi Kollégium* - *Szántó Kovács János Kollégium*), melynek célja az volt, hogy szegény, tehetséges tanyai gyerekeknek biztosítsa a tanulást; 1945 - 1948 között gimnáziumunk tanára volt *Németh László*. 1948-ban az államosítás során az iskola új neve *Állami Bethlen Gábor Gimnázium*, majd *Bethlen Gábor Gimnázium*. Létrejött az *Irodalmi Színpad* és az énekkör, amelyek máig nagy sikerrel működnek. A nappali oktatás mellett az esti és a levelező tagozat is beindult. Ismét bővült az iskola, elindították a nyelvi laboratóriumot, megtörtént a fakultáció bevezetése, létrejött az *UNESCO-kör*. Magas színvonalú nyelvi labor és a számítógépterem segíti a diákokat a tanulásban. Az iskola 1990-ben bekapcsolódott az *Informatika és Infrastruktúra Fejlesztési*

Programba (IIFP), így hálózati végpontunkon keresztül szinte az egész világ elérhető. Szoros kapcsolatokat épített ki gimnáziumunk más iskolákkal: holland testvériskolánk a *Herbert Vissers College*, Erdélyben a nagyenyedi *Bethlen Gábor Liceum*, és Kárpátalján az aknaszlatinai iskola.

A hódmezővásárhelyi gimnázium 1994. augusztus elsejével került vissza a vásárhelyi református egyházközség kezelésébe, s neve *Bethlen Gábor Református Gimnázium* lett.

A könyvtár

A debreceni anyaiskola könyvtára a hódmezővásárhelyi közép fokú filia létrehozásakor az ország egyik legnagyobb gyűjteménye volt. Természetes tehát, hogy a nagy jövő előtt álló iskola is központi feladatnak tekintette a bibliotéka gyarapítását.

Könyvtörténeti szempontból az első adatunk 1727-ből való. Eszerint az akkori rektor, *Erdélyi P. Sámuel* négy könyvet adományozott az iskolának, így őt az első adományozóként tartjuk számon (a könyvek bölcséleti, logikai munkák voltak). Az 1758-1799 közti időszakból több könyvjegyzéket is ismerünk. Bármiféle történeti ismertető előtt le kell szögezni azt aényt, hogy a könyvanyag tematikus összetételét illetve frissességét tekintve, egy valóban modern könyvtárról beszélhetünk.

Az első összeírást *Thuri Dániel* készítette 1758-ban. Az akkor még szerény méretű gyűjtemény kizárólag olyan könyveket tartalmazott, amelyeket az oktatásban közvetlenül lehetett használni. A tanároknak feltehetően saját magánkönyvtárak volt.

Az iskolai bibliotéka anyagának tartalmi vizsgálata során a következő csoportokat lehet elkülöníteni: az antik szerzők egy olyan országban, ahol a hivatalos nyelv 1844-ig a latin volt, természetes módon képezték az első idegen nyelv, továbbá a grammatikai, a poétikai és a retorikai oktatás alapját. *Cicero, Cornelius Nepos, Vergilius, Julius Caesar, Phaedrus, Curtius Rufus, Plinius* és más latin szerzők művei ezért sorolhatóak a XVIII. században is a modern ismeretanyag körébe. Fontos tudnivaló ezekkel az antik auktorokkal kapcsolatban az, hogy szemben az ország átlagos magánkönyvtáraiban fellelhető kiadásokkal Hódmezővásárhelyen ezek modern, friss kiadásban voltak meg. Ez egyben a legfrissebb filológiai eredmények recepcióját is jelentette, például a németalföldi egyetemek professzorainak ismeretét. Ugyanez mondható el a könyvtárban volt Biblia-kiadásokról, illetve a bibliai hermeneutika körébe tartozó munkákról is. Feltűnően sok a filozófiai (tehát nem teológiai), a természettudományi és a földrajzi tárgyú könyv. Ezt óvatosan a felvilágosodás itteni hatásának is lehet interpretálni. Megjegyzendő azonban, hogy a magyarországi helyzetnek megfelelően a felvilágosodás befogadásában ez az iskolai könyvtár is a francia gondolatok német, illetve németalföldi közvetítőinek (*Christian Wolff, Samuel Puffendorf, G. H. Nieuport* stb.) hangsúlyos jelenlétét mutatja.

Mint már fent megjegyeztük, igen kevés a teológiai jellegű könyv, de az ekkor a teológiára ható természettudományi (fiziko-teológiai irányzat) könyvek jelen vannak (*Henrich Sander: Az Istennek jósága és bölcsessége a Természetben; Johannes Sultzer: A természet szépségéről való beszélgetések* stb.). A teológiai racionalizmus - a Bibliai filológián kívül - elméleti művekkel is képviselteti magát.

Szépirodalmi művek alig voltak a könyvtárban, *Balassi Bálint* és *Rimai János* verseinek megléte érdekességnek mondható. Általában a magyar nyelvű munkák kicsiny száma a jellemző

(a többi korabeli iskolai, és tegyük hozzá, magángyűjteményhez hasonlóan). A magyar szerzők - elsősorban debreceni professzorok (*Maróti György, Hatvani István*) - is latin nyelven publikálták tudós műveiket.

Az 1799. évi összeírás már több mint 300 kötet meglétét dokumentálja. Tartalmi jellemzéséhez az eddigiek ismétlése szükségeltetne. A könyvanyag frissessége, naprakészsége öröndetesen megmaradt.

A XIX. században adományozók sora gazdagította a könyvtár gyűjteményét: *Szikszay Benjámín*, az iskola első professzora; *Szőnyi Benjámín* vásárhelyi lelkész; a *Szél Sámuel* vezette *Olvasó Társaság* (649 kötet); *Nagy Ferenc* vármegyei főügyész örökösei (375 kötet); *Szikszay Károly* gimnáziumi tanár (206 kötet); *Gaál Dániel* lelkész (300 kötet); *Szomor Imre* ügyvéd; *Bene József* főispáni helytartó (350 kötet); *Szél Sámuel* örökösei (202 kötet); *Vajda Sámuel* lelkész örökösei (269 kötet); *Dobossy Lajos* (335 kötet). Ezek az adományok nem csupán azt jelentették, hogy a könyvtár kötetszámban gyarapodott, s nem is csupán azt, hogy a Magyarországon hozzáférhető könyvek az iskola szűkös anyagi lehetőségei dacára bekerültek a bibliotéka polcaira, hanem azt is, hogy a magánkönyvtárak sora intézményi gyűjteménnyé vált. A magánember olvasmányízlése formálta egy iskola tanárainak, s diákjainak műveltségét. Ez szükségszerűen a könyvanyag heterogenitásának növekedését, s ezzel együtt a könyvtárat használók látókörének bővülését eredményezte. 1853-ra iskolánk könyvtárának állománya elérte az 1326 kötetet.

1866-ban a szegény tanulók számára külön könyvtárat alapítottak, 1878-ban pedig egy diákszervezet, a *Petőfi Sándorról* elnevezett *Önképző Kör* állított fel magának egy külön gyűjteményt (ezeknek az anyaga ma az úgynevezett tanári könyvtár része).

Az iskola könyvtárának XX. századi történetéből két fontos eseményt kell kiemelnünk. 1938-ban *Baranyi Elek* orvos 2329 kötetes könyvtárát a gyűjtő húga, *Baranyi Irén* a gimnáziumnak adományozta. *Baranyi Elek* igen olvasott ember volt, könyveinek jegyzéke széles érdeklődési kört tükröz. Külön kiemelhető a nagyszámú helytörténeti munka: olyan könyvek és folyóiratok, amelyek városunkban jelentek meg, vásárhelyi személy műve, vagy Hódmezővásárhelyről szól. Ezzel iskolánk fontos helytörténeti kutatóhellyé lett. *Baranyi* külön hangsúlyt fektetett arra, hogy minél nagyobb számú hungarikum legyen könyvtárában. Olyan könyvek tehát, amelyek valamely módon Magyarországról szólnak. A magyar történelem valamennyi korszaka tanulmányozható könyvtárában. Szórakoztató jellegű olvasmányainak körében gyakorlatilag mindenfajta könyv megtalálható: a magyar- és világirodalom remekei, irodalomtörténeti összefoglalások, a földrajzi felfedezések és nagy utazások története, országleírások (Észak-Amerika, Új-Zéland Oroszország, Moldávia, Albánia, Macedonia, Afrika), nagy zeneszerzők élete stb. Zeneértő lévén, gyűjtötte a kottákat is. Szép gyűjteménye volt naptárakból, kiállítási katalógusokból, fegyvertani munkákból is. A zsidóság és a cigányok történetéről különösen szívesen olvasott. Orvosként kiemelten a patológia, az anatómia, az impotencia, a gyógyszerészet, a szemészet, az egészségügy szervezete és a higiéniai problémák érdekelték. Ezzel szoros összefüggésben a természettudományi munkákat is úgy válogatta ki, hogy azok a botanikával, az ásványtannal és a hévizekkel foglalkozzanak. A prostitúció is, mint társadalmi, orvosi probléma foglalkoztatta. Miután a könyvtárában 13 nyelven írt könyvek voltak, természetesnek mondható a nagyszámú szótár jelenléte is.

Könyvtárunk másik századunkbéli jótévője, városunk és a magyar irodalomtörténet kiemelkedő alakja, az ugyancsak orvos, író *Németh László*, aki 1957-ben Kossuth-díjának (az akkori legmagasabb állami kitüntetés) összegét ajánlotta fel könyvvásárlásra.

A leírások szerkezete

A kötetek, művek feldolgozásánál igyekeztünk a legteljesebb leírást megadni, melynél figyelembe vettük a szegedi *József Attila Tudományegyetem Központi Könyvtárának* és az *Országos Széchényi Könyvtár* antikva katalógusának szempontjait.

A katalógus alfabetikus rendjében csak a szerzők nevei szerepelnek, az egyéb közreműködők a névmutatóban találhatóak - neveiket latinos alakban adtuk meg, kivéve, ha az adott mű nem latin nyelven íródott. Ekkor a szerző neve nemzeti nyelven szerepel (pl. Lazaro Soranzo).

A cíMLEÍRásokat betűhíven közöljük, tehát jelöltük a kurzív írást, megadjuk a sormetszetet, a rövidítéseket feloldottuk. Ha kolligátumról van szó, azt mindig jelöltük a leírás után, s annak tételszámára is utaltunk. Külön egységnek akkor vettünk egy művet, ha az külön címlappal szerepel, azon pedig fel van tüntetve a szerző, a cím, a kiadás helye és éve. A nyomtatásra vonatkozó adatokat (a nyomtatás helye, a nyomdász) és a terjedelmi adatokat új sorba írtuk.

A címlap leírása után időrendben közöljük a possessor-bejegyzéseket, a kötés típusát, állapotát, a kötetben szereplő pecsétet, majd az esetleg szükséges egyéb megjegyzéseket. Legvégül az azonosítók szerepelnek. Az azonosításnál a nyomdahelyből, a szerző, a nyomdász nevéből és a témából indultunk ki. Tehát, ha németországi a mű, akkor a *VD/16*-ot használtuk elsőként, ha egy Erasmus kötetről van szó, akkor a *Bezzelt*, ha pedig a 16. században oly népszerű török tárgyú, akkor pl. a *Göllnert*.

Igyekeztünk minél több mutatót összeállítani, hogy ezek alapján is lehessen tájékozódni a gimnázium könyvtárában fellelhető kötetekről. A mutatókban a tételszámokra utalunk.

A katalógus elkészítéséhez nyújtott segítségükért, tanácsaikért köszönetet mondunk Monok Istvánnak, Keveházi Katalinnak, Velencei Katalinnak és Czeglédi Sándornak.

The short history of the school and its library

The School

Tradition on record has it and references scattered in various other sources attest that the existence of a Protestant school in the town of Hódmezővásárhely can be traced back to the end of the seventeenth century, despite the fact that the official date of the foundation of the secondary school is 1723. The Laws of the School were drafted that year, and educational activity has continued unbroken ever since. In the same year a new school building was erected and a grammar school was instituted for students of 10 to 14 as well as a faculty for students of 14 to 18 - young theologians - coming from Debrecen. The students accepted the Laws of the School by signing them. The school was directed by a headmaster, who taught the senior students, the most eminent of whom taught their juniors. In the nineteenth century one of the most important events was that the school was given a new building in 1822. Later on an extension was added to the old building, and the present-day (new) building of the grammar school was put up in 1896. Beginning with the school year of 1822-23 the lists of names and number of students, and the curriculum are extant and available. The most important achievement of the Reform Age was the right - won in 1845 - to issue officially recognized certificates, and this contributed considerably to the prestige of the school. From 1826 the school had a regular staff of two teachers (the first one was Benjámin Szikszay), which leads us to the conclusion that the grammar school was becoming more and more independent of Debrecen. During the Revolution and War of Independence of 1848-49 the school served as a military hospital. During the years of repression after the defeat - as the Hungarian Ministry of Education had ceased to exist - Hungarian schools were subjected to Austrian authority. A new Law of Education (Entwurf der Organisation) was drafted. Pursuant to this law, the grammar school in Hódmezővásárhely was degraded to a lower status, that of a four-grade junior school and had to apply for a new authorization to be able to issue officially recognized certificates. The authorization was not given before 1854. The Austrian Ministry of Education introduced a system of final examinations for school-leavers who were given a general certificate of secondary education (the first examination took place in 1864). After 1873 even the official name of the school, „főgimnázium” (higher secondary school) reflected its higher status, that of an eight-grade secondary school, with senior classes. The school owed its ability to meet the requirements of this higher status not to chance but, among others, to the activity of two prominent teachers, Imre Garzó and Gusztáv Kis, who had founded the Physical and Natural History Museums. Of the headmasters, Mihály Futó's activity (1887-1904) should be mentioned in particular - under his direction another new building was constructed, an extensive collection of books was acquired, he was the author of a history of the school, established an archaeological and historical collection, and a sports club and a choir were also formed during his headmastership. The first female student was admitted to the school in 1909. The girls were private students, they were allowed to attend classes, but during breaks they had to stay in a separate room, under the charge of women. As a result of the nation-wide secondary school reform of the post-war years, the school specialized in teaching the humanities first, but later developed into a secondary school offering a comprehensive curriculum. The school was given the name of Gábor Bethlen in 1930. A Dormitory for Poor Students (the present-day Cseresnyés Students' Hall) was founded to provide secondary education for poor but talented young people coming from a modest social background, small

farmsteads scattered on the Hungarian plain, outside and sometimes far from villages. From 1945 to 1948 László Németh, one of the most prominent figures of twentieth-century Hungarian literature (a novelist, essayist, and translator) was a member of the teaching staff and proved to be a brilliant teacher. In 1948 the school was taken over by the State. Besides regular classes correspondence and evening courses were introduced, to help the catching up process. In the sixties a Students' Literary Theatre Group was formed. The origins of the school choir can be traced back to the late forties. The UNESCO-circle was founded much later. A linguistic laboratory and two computer rooms fitted up with high quality new equipment have contributed to the modernization of teaching. In 1990 the school joined the Programme for the Advancement of Information Science and Infrastructure. As part of this programme, computer terminals were installed in the school, and almost the entire world can be contacted now through computer networks. The school developed close contacts with foreign schools: in the Netherlands (Herbert Visser's College), in Romania (the Gábor Bethlen Secondary School in Transylvania), and in the Carpathian Ukraine (Aknaszlatina). The best students have been awarded the Bethlen, the Laszlo Nemeth and the Muzsi-Imolya Prizes.

In 1994 the school was restored to the Calvinist Church by the State, and since then, it has been a denominational school, administered by the Calvinists.

The Library

The Library of the parent school in Debrecen possessed one of the most extensive and valuable collections in Hungary at the time of the foundation of the affiliated secondary school in Hódmezővásárhely. Therefore, it was quite natural that the development of the library collection should be a high-priority consideration for the promising new school. In the opinion of experts, in the course of time the library has become a rich repository of treasures and the pride of the school. The school library had been supported and patronized by a great number of people for centuries, and managed to build up a highly valuable and extensive collection of books.

The first recorded mention made of the library, and shedding light on its history originates from 1727. Samuel P. Erdélyi, the rector (headmaster) of that time gave the school four books (on logic and philosophy), so he is considered to be the first donator. A number of book lists are known from the period between 1758-1799. Before embarking on a historical survey of the library holdings, it should be made quite clear that, by eighteenth-century standards, the collection of the library can be considered to have been fully up to date, in thematical composition as well as in topical interest.

The first catalogue was compiled by Daniel Thury in 1758. The collection - consisting of only a limited number of volumes - was confined to manuals and educational material. The members of the teaching staff may have possessed some books of their own.

On examining the subjects represented in the collection, some characteristic trends become discernible: to begin with, the library has a great number of Latin classics. In a country where the official language had been Latin up to 1844, it must have been quite natural to use ancient authors' works for teaching the first language, as well as grammar, poetry and rhetoric. This is why works by Cicero, Virgil, Julius Caesar, Plinius, Cornelius Nepos, Curtius Rufus, Phaedrus and other ancient classics could be considered as repositories of knowledge, still relevant enough to offer useful information for „modern” eighteenth-century students. It is important to

stress that while average Hungarian private book collectors would usually buy rather old editions of the classics, the librarians of the school purchased the latest modern editions. This means that the users of the library had access to the latest philological achievements of e.g. professors from Dutch universities. The same can be said of the editions of the Bible and the books of Biblical hermeneutics collected by the school library. On the other hand, there are a remarkably great number of works on (lay!) philosophy, science and geography. This can be explained by the influence of the Enlightenment on both the teachers and the students of the school. It should be mentioned, however, that the philosophy of the French Enlightenment was not accessible to them in its original form, only through the mediation of German, Dutch and Flemish scholars (Wolff, Puffendorf, Nieuport) and interpreted by them, because the Austrian authorities did not admit the original works into Hungary.

There were only a few theological books in the eighteenth-century holdings of the library, but former collectors had obtained a number of books on the sciences (physico-theological trend) that were to influence the theology of the age (H. Sander: Goodness and Wisdom of God in Nature, J.G. Sultzer: Conversation on The Beauty of Nature). Theological rationalism was represented in the collection by theoretical works, too.

Imaginative literature was almost entirely absent from the collection, volumes of poetry by Bálint Balassi and János Rimay can be considered as not the rule but the exception. Few works published in Hungarian could be found in it - which was also a characteristic of most contemporary school libraries of the age as well as of most private collections. Even Hungarian authors, e.g. the professors of the Debrecen College (theological academy), published their works in Latin.

A finding list of 1799 recorded more than 300 volumes, the subjects represented in the collection showed the same pattern as before.

A large number of donators contributed to the development of the library: Benjámin Szikszay, the first professor of the school; Benjamin Szőnyi, a local clergyman; the Reading Company headed by Sámuel Szél (649 volumes); the heirs of a county attorney general, Ferenc Nagy (375), Károly Szikszay, a teacher (206); Dániel Gaál, a clergyman (300); Imre Szomor, a lawyer; József Bene (350); the heirs of Samuel Vajda, a clergyman (269); Lajos Dobossy (335). These donations not only led to a considerable increase in the number of volumes held by the library, but also made possible that several private book collections could become part of the holdings of a public library collection, despite the rather limited financial resources of the school. In this way the reading tastes and preferences of private individuals, people of some erudition or specialized in a particular branch of knowledge, could influence the taste and be instrumental in the education of the school's teachers and students. The donations were extending the scope of the collection more and more, it became more heterogeneous and, consequently, it helped to extend the readers' intellectual horizon. By 1853 the number of volumes amounted to 1326.

In 1866 another library was founded for poor students, and in 1878 a student organization called Petőfi Sándor Önképző Kör (Sándor Petőfi Literary and Debating Society) started to build up its own collection, which at present forms part of the so-called teachers' library.

Two important events must be mentioned from the twentieth-century history of the school library. In 1938, Elek Baranyi's library of 2329 volumes was given to the grammar school by his sister, Irén Baranyi. He was a well-read medical doctor and the list of his books shows the wide range of his interests. Among these books numerous local historical works can be found, with special regard to the history of Hódmezővásárhely, books and periodicals published there,

works by persons who were either born in the town or lived there, and publications about the town of Hódmezővásárhely or in some way connected to it. Thus the library offers important material for local researchers, for scholars in particular. Another important aspect of the Baranyi bequest is the great number of publications about or in connection with Hungary, called Hungarica, to be found in it. Doctor Baranyi was much interested in collecting this kind of material. Each period of Hungarian history is amply covered in his collection. Every kind of imaginative literature is represented there: the masterpieces of Hungarian and world literature, comprehensive surveys of the history of literature, accounts of famous geographical discoveries, travel books, descriptions of various countries and continents (North-America, New-Zealand, Russia, Moldavia, Albania, Macedonia, Africa), biographies of famous composers, etc. are all available. Being a connoisseur of music, Doctor Baranyi collected even scores. He had an extensive collection of calendars, exhibition catalogues and works about arms. He had a liking for reading material about national minorities, for the history of the Jewish people and that of the Gypsies in particular. Being a medical doctor, he was interested in pathology, anatomy, problems of impotence, pharmacy, ophthalmology, the organization of public health and hygienic problems. The scientific works in his collection treat subjects of natural history in particular, such as botany, mineralogy and thermal waters. He was much concerned about prostitution as a social and medical problem. As his library includes books written in thirteen languages, it is not surprising that a great number of dictionaries can be found there, too.

László Németh, the prominent Hungarian author, who had close ties with the school and the town, was the other benefactor of the library. The Kossuth-prize winning writer donated to the school the full amount of the prize awarded to him in 1957, for the purchase of books, in order to develop the library. (At that time the Kossuth prize was the highest State award, and the sum involved was considerable.)

At present our school has two libraries holding about 70.000 volumes in all. The teachers' library contains 45.000 volumes, and another collection of recently published material - 25.000 volumes - serves the teachers and student's day-to-day educational work as a teaching aid.

The two libraries are housed separately: the teachers' library can be found on the ground floor. This collection contains the sixteenth-century books and other old and rare books, the priceless treasures of the library. The periodicals, the local historical material (publications about the history of Hódmezővásárhely, in particular), the yearbooks of the school, books on computer technology, a collection of nineteenth-century posters, theatre bills, records and documents from the fifteenth to the twentieth century, among others the records and documents of the school from the beginning to the present, leaflets and newspapers from 1848-49 are held there. Some duplicate copies of books weeded out from the upper library, because of shortage of shelfspace, are also stored there.

The other library is on the second floor. It is an open-access reading room used by the pupils of the school. It contains recently published books (cca. 25.000 volumes), mainly required reading and textbooks, serving the purposes of teaching and education.

The form of the entries

The aim of our catalogue is to give a full description of the sixteenth-century titles to be found in the holdings of the Library of the Gábor Bethlen Calvinist Grammar School. The bibliographic descriptions adopted the form and requirements used by the Central Library of the Attila József University and the National Széchényi Library for cataloguing their sixteenth-century holdings.

The alphabetical listing of the titles includes only the authors' names, and does not contain the names of the other contributors. These can be found in the index of names, in Latinized form, except for those writing in vernacular languages. Their names are recorded in the original - vernacular - form, e.g. Lazaro Soranzo.

The catalogue entries are literal transcriptions of the original title-pages, thus words or phrases in italics on the title-page are printed in italics, line endings are indicated by vertical strokes, the contractions and abbreviations have been expanded.

If an entry describes a work bound in a miscellaneous volume, a note referring to this fact has always been appended to the description. The number of the entry containing the full description of the miscellaneous volume is also referred to. A work has been considered as a separate publication, if it has a title-page of its own bearing the author's name, the title and the imprint: the place and date of publication. The particulars of printing (the seat of the printing press and the printer's name) as well as the collation can be seen in the next line of the entry. The description of the title-page is followed by a list of the book's possessors in chronological order, by the indication of the type and present state of the binding and stampings-in and, if necessary, even occasional notes and comments have been added. The standard bibliographies consulted by the compilers to identify the titles are cited at the end of each entry. When looking up a title in a bibliography, the seat of the printing press and the author(s) and printer(s)' names were our main points of access. Therefore for works printed in Germany VD/16 was used as a source of information. For works by Erasmus, Bezzel or for books about the Ottoman Turks, which had been very popular in the sixteenth century, Göllner was our authority.

As many indexes as possible have been prepared, in order to facilitate for the users interested in the holdings of this special collection to find what they need. The numbers in the index refer to the bibliographical entries.

We wish to express our thanks to István Monok, Katalin Keveházi, Katalin Velencei and Sándor Czeglédi for their kind help and valuable advice.

Edina Zvara
Ferenc Simon

Katalógus

1

Ant 6; Ca 232

AGRIPPA ab Nettesheim, Henricus Cornelius

HENRICI // COR. AGRIPPAE // AB NETTESHEYM A' CONSI- // LIIS ET ARCHIVIS IN-
// DITIARII SACRAE CAE- // SAREAE MAIE- // STATIS, // * // DE OCCVLTA // PHILOSOPHIA // LIBRI III.

LVGDVNI, *Apud Godefridum, & Marcellum, // Beringos, fratres, // 1550.*

[20] 586 [1] pp., sign. typogr., plur. fig. xylogr., plur. tab.; 8°

Poss. (címlap r.): Ex Libris Innocentij Alberti de Albertis Parochj Discere
necesses(!) cura sapientia Crescib. (!) - XVIII. századi kéz írása

Kötés: Restaurált bőrkötésben - OSzK Soros

Pecsét: H. M. VÁSÁRHELYI REF. ISKOLA KÖNYVTÁRA

A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR
GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE

Elszórtan margójegyzetek.

Adams A-387. Baudrier III. p. 49-50. Girard I./1 Lyon p. 1. BN I. p. 351.

Index Aur. 101.881

2

Ant 9; Ca 362

AGRIPPA ab Nettesheim, Henricus Cornelius

HENRICI CORNELII // AGRIPPAE // AB NETTESHEYM, // ARMATAE MILITIAE
EQVITIS // AVRATI, ET IVRIS VTRIVSQVE // ac Medicinae Doctoris, // OPERA. // IN
DVOS TOMOS CONCINNE DI- // gesta, & nunc denuo, sublatis omnibus men- // dis, in
φιλομοσων [!] *gratiam accu- // ratissime recusa. // QVIBVS POST OMNIUM EDITIONES*
// de novo accessit ARS NOTORIA, ut satis in. // dicat Catalogus post praefationem // positus.
LUGDUNI. // PER BERINGOS FRATRES. [c. 1600]

[24], 694 pp., sign. typogr., plur. fig. xylogr., plur. tab.; 8°

Poss. 1. (címelőzéklap r.): Emerici Lengyel Debr. 1818.

Poss. 2. (címelőzéklap r.): Johannis Szilágyi 1825

Poss. 3. (címelőzéklap v.): Francisci Kovács 1841

Kötés: Bordázott bőrkötésben, aranyozott lapszélekkel.

Pecsét: H. M. VÁSÁRHELYI REF. ISKOLA KÖNYVTÁRA

A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR

GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE

A címlap verzőján a szerző arcképe, mellette XVII. századi megjegyzés.

BN I. p. 349.

3

Ant 8; Ca 437/a

AGRIPPA ab Nettesheim, Henricus Cornelius

HENRICI CORNELII // AGRIPPAE // AB NETTESHEYM, // ARMATAE MILITIAE EQVITIS // AVRATI, ET IVRIS VTRIVSQVE // ac Medicinae Doctoris, // OPERVM PARS // POSTERIOR. // Quorum Catalogum exhibebunt // tibi paginae sequentes. // VNA CVM RERVM ET VERBORVM HOC // tomo memorabilium INDICE & locuplete // & certo. // Huic accesserunt Epistolarum ad familiares libri // septem, & orationes decem ante hoc // seorsim editae.

LUGDUNI // PER BERINGOS FRATRES [c. 1553].

[16] 1156 pp., sign. typogr., plur. tab.; 8°

Poss. (borító belső): Ex Libris Alexius (!) S. R. G. et R. H. L. B. ab Hellenbach - XVIII. századi kéz írása

Kötés: Eredeti pergamenkötésben

Pecsét: H. M. VÁSÁRHELYI REF. ISKOLA KÖNYVTÁRA

A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE

Az első ív után lapkivágások nyomai, a tabulákból hiányzik öt lap.

Adams A-375.

4

Ant 26; FO 425

ANALYSIS

ANALYSIS // PIA, MODESTA, ET // NECESSARIA DISPVTATIO- // nis D. Iacobi Andreae, de religiosa car- // nis Domini nostri Iesu Christi adoratio // ne, in qua breuiter, dilucide & logice tri- // stis illa controuersia, ex sacris literis & // orthodoxis Patribus disceptatur // a Marco Beumlero // Tigurino.

TIGVRI // APVD CHRIST. FROSCHO- // VERVM. 1584.

[16] 92 ff., sign. typogr.; 8°

Coll.: 1. Nr. 7. Ant 24

Coll.: 2. Nr. 6. Ant 25

Adams B-852. Vischer: Zürcher Druckschriften C 1016. VD/16 B-2317.

5

Ant 25; FO 425

APOLOGIA

APOLOGIA // BREVIS ET NECES- // SARIA MARCI BEVMLERI // Tigurini, in qua primo exponuntur caussae, // cur Iacobi Andreê manus & lingua, instar Is- // maelis, sit contra omnes. Deinde diluuntur // falsae criminationes, quas in postremis suis // scriptis aduersus D. Io. Iacobum Gryneum, partium in Marcum Beumlerum, partim in // D. Huldrichum Zuinglium, partim de- // níque in inclitam Rempub. Tigu- // rinam, sine fronte & men- // te, confinxit.

TIGVRI APVD CHRISTOPH. // FROSCH. M.D.LXXXV. [1585].

[8] 83 ff.; 8°

Coll.: 1. Nr. 7. Ant 24

Coll.: 3. Nr. 4. Ant 26

Adams B-854. VD/16 B-2319.

ARCULARIO, Daniel *vide* HUNNIUS, Aegidius

6

Ant 20; EO 566

AUSONIUS, Decimus Magnus

D. MAGNI // AVSONII // BVRDIG. VIRI // CONSVLA- // RIS // OPERA. // A Iosepho Scaligero, & Elia //Vinetto denuo recognita, di- // sposita, & variorum notis il- // lustrata : Cetera Epistola ad // lectorem docebit. // *Adjectis variis & locupletiβi- // mis Indicibus.*

TYPIS, // IACOBI STOER. // M. D. XII. C. [1588] [Geneva].

[32] 350 pp.; 12°

Coll.: 2. Nr. 71. Ant 21

Poss. 1. (címlap r.): In gratam sui memoriam Clariss(im)o ... dno Petro Agenio (?) libellum hunc - XVII. századi kéz írása

Poss. 2. (¶ 2 recto): Török Istvánné adománya 1878. Márcz. 1.

A könyv mindkét végén levő üres lap r-v-on latin nyelvű beszédgyakorlatok. - XVII. századi kéz írása

Kötés: XVI. századi vaknyomásos bőrkötésben.

Pecsét: H. M. VÁSÁRHELYI REF. ISKOLA KÖNYVTÁRA

A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR
GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE

Adams A-2285. Scotland p. 30. Moeckli p. 122.

BEUMLER, Marcus *vide etiam* Analysis Nr. 4. Ant 26

BEUMLER, Marcus *vide etiam* Apologia Nr. 5. Ant 25

7

Ant 24; FO 425

BEUMLER, Marcus

DE DVABVS // GRAVISSIMIS QVAE- // STIONIBVS: CONIVNCTIONE // videlicet Sacramentali, & vera communione // corporis sanguinisque Christi, aduersus no- // uum Synusiastarum figmentum, & futilem // CONSENSVS ORTHODOXI refu- // tationem: siue, praecipuos refutationis eius // paralogismos, duo Logici, breues & // perspicui tractatus, Marci // Beumleri Tigurini. // ACCESERVNT IN FINE LV- // culentae & graues aliquot quaestiones Ste- // phani Tzegedini Vngari, de vero sen- // su verborum Coenae, de vsu & abusu eiusdem.

TIGVRI APVD C. FROSCHO- // VERVM. M. D. LXXXIII. [1584].

[29] 191 pp.; 8°

Coll.: 2. Nr. 4. Ant 25

Coll.: 3. Nr. 5. Ant 26

Poss. 1. (Coll.: 1. címlap r.): M(arcus) Beumlerus (autográf?)

Poss. 2. (hátsó kötéstábla belseje): Possessor Libri hujus est Johannes Kővér ab a(nn)o 1721; (uo.): Hic Liber Johann: Cöver Anno 1721

Poss. 3. (uo.): 1752 A(nn)o Hic Liber est Valentini Nyiregyházi

Elszórtan latin és magyar nyelvű XVII. századi jegyzetek.

Kötés: Restaurált bőrkötésben.

Pecsét: H. M. VÁSÁRHELYI REF. ISKOLA KÖNYVTÁRA
 A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR
 GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE
 OSzK Ant B 352. Apponyi H. 506. VD/16 B-2329. Adams B-855. Index
 Aur. 118.307.
 Vischer: Zürcher Druckschiften C-1017.

8

Ant 74; FO 70

BIBLIA

[Biblia Latina. Frankfurt am Main. Off. Wecheliana (?), 1600 k.]

I. köt. 563 p., plur. fig. xylogr.; 8°

II. köt. Nr. 9. Ant. 28

Poss. 1. (belső kötéstabla): Ex gratuita Oblatione Clarissimi ac Doctissimi Viri
 Dni Petri Szent Miklósi accepis: sine vestitu: 18 8bri 1775

Poss. 2. (uo.): Peculium Michaelis Kovács A(nn)o 1776

Poss. 3. (előzéklap r.): Est Danielis Gaal 1826

Kötés: Bőrkötésben.

Pecsét: H. M. VÁSÁRHELYI REF. ISKOLA KÖNYVTÁRA
 A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR
 GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE

9

Ant 75; FO 70

BIBLIA

[Biblia Latina. Frankfurt am Main. Off. Wecheliana (?), 1600 k.]

II. köt. 565-981 [13] pp., plur. fig. xylogr.; 8°

I. köt. Nr. 8. Ant. 27

Poss. 1. (belső kötéstabla): Ex gratuita Oblatione Clarissimi ac Doctissimi Viri
 Dni Petri Szent Miklósi accepis: sine vestitu: 18 8bri 1775

Poss. 2. (uo.): Peculium Michaelis Kovács A(nn)o 1776

Poss. 3. (előzéklap r.) Est Danielis Gaal 1826

Kötés: Bőrkötésben.

Pecsét: H. M. VÁSÁRHELYI REF. ISKOLA KÖNYVTÁRA
 A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR
 GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE

10

Ant 45; FO 147

BIBLIA

BIBLIA // Sacrosanta Testa // menti Veteris & Noui, e sacra He- // braeorum lingua
 Graecorumq(ue) fontibus, consultis si- // mul orthodoxis interpretibus, religiosissime //
 translata in sermonem Latinum. // *Authores omnemq(ue) totius operis rationem ex subiecta //*
intelliges Praefatione.

TIGVRI, (EXCVDEBAT CHRISTOPH. FROSCHO- // uerus) ANNO M. D. XLIIII. [1544].
 367, 92, 109 ff., 3 sign. typogr., színes; 8°

Az Ecclesiastes külön címlappal: ECCLESIASTICI // LIBRI, Qui semper pro sacris libris ab Ecclesia habi // ti sunt, & digni uisi qui legantur a pijs: non tamen parem cum // Canonicis scripturis auctoritatem obtinuerunt, utpote quos // maiores nostri in ecclesijs legi uoluerunt, non tamen proferri // ad auctoritatem ex his fidei confirmandam. Sunt qui appella- // runt Apocryphos, uocabulo rei forte no(n) per omnia idoneo con // gruóue. Certe apud Hebraeos non habentur, apud Graecos repe- // riuntur: ex quorum editione summa fide & religione // in Latinam iam recens uersi sunt a D. Petro // Cholino Tugino.

EXCVDEBAT CHRISTOPH. FROSCHO- // uerus Tiguri. Anno M. D. XLIIII. [1544]

Az Újszövetség külön címlappal: NOVVM TESTA // MENTVM // Omne, ad Graecorum exemplarium fidem, // ad ueterem item éditionem, Erasmi quoq(ue) Roterod(ami) uersionem // postremam, aliorum(que) emendatorum Latinorum codicum in- // terpretationem, recognitum, castigatum atq(ue) translatum: // antehac nuspiam a quoquam sic impres- // sum atq(ue) uulgatum.

TIGVRI EXCVDEBAT CHRISTOPH. FRO- // schouerus, Anno domini M. D. XLIIII. [1544]

Poss. 1. (címlap r.): Joannes Regius jure possedit - XVII. századi kéz írása

Poss. 2. (uo.) Alberti Molnár, donatione D(omi)ni Erasmi Eulii, Heidelberg. Anno 1622. mense 7bri

Poss. 3. (előző kötetábla, belül): Ex Libris defuncti Fratris Sam. Benkő venit ad manus meas die 29. May 1780

Poss. 4. (előzőklap v.): Ezen Bibliát bírta 1° Erasmus, 2° A Derék Molnár Albert, 3° Intzédi Josef Báró Tudos és Író, 4° Benkő József a Transylvania Írója --- fedezte fel. L(iteráti) Nemes Sámuel 1834 Barassoba

Poss. 4. (Ecclesiastes címlap r.) L. Nemes Sámuel 1835

Poss. 5. (címlap r.): Török Károly Pest. 1869. máj. 12.

Kötés: Eredeti, restaurált bőrkötésben - OSzK Soros

Pecsét: H. M. VÁSÁRHELYI REF. ISKOLA KÖNYVTÁRA

A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE

Szenci Molnár Albertnek két bejegyzése a kötetben: 1. 95. f. v.: „Anno 1623. 3. 7bris. egebam mortua filia”; 2. 71. f. r.: „Bizontalan helyeken budosunc”.

Irod.: Imre Mihály: „Alberti Molnar, donatione dni Erasmi Eulii, Heidelberg Anno 1622. Mense 7bri” (Szenci Molnár Albert Bibliája). In.: A hódmezővásárhelyi Bethlen Gábor Gimnázium Évkönyve. Közzétette: Grezsa Ferenc. Hódmezővásárhely, 1974. 25-37.

Adams B-1034. Vischer: Zürcher Druckschiften C-328. VD/16 B-2622.

11

Ant 31; FF 11

BIBLIA

GENESIS CVM CA- // tholica expositione Ecclesiastica, // id est, ex vniuersis probatis theologis (quos Dominus // diuersis suis Ecclesijs dedit) excerpta, a quodam verbi Dei ministro, diu // multumque in theologia versato. // SIVE, // BIBLIOTHECA EXPOSITIONVM // Genesew. Id est, Expositio ex probatis theologis (quotquot in Genesin aliquid // scripserunt) collecta, & in vnum corpus singulari artificio conflata: quae // instar bibliothecae multis expositorum libris refertae esse possit.

ANNO M. D. LXII [1562] Excudebat Henricus Stephanus, illustris viri Huldrichi // Fuggeri typographus. [Geneva]

[12] 362 pp., 1 fig. xylogr.; 2°

Coll.: 2.: Nr. 13. Ant 32

Poss. 1. (első kötéstabla, belül): Sámuel Mogyorosy Lévai 5 Junij 1751 emi Gyulaini

Poss. 2. (uo.): Liber: Samuelis Erdélyi ab Ao 1780

Poss. 3. (címlap r.): Ex libr. Joh. 1663

Poss. 4. (uo.): Joh. Szathmari ab A(nno) 1707 dje 29 Martij

Poss. 5. (uo.): Sigismund Lévai 1768.

Poss. 6. (uo.): Sum Samuelis Lévai ab A(nn)o 17.. Junij

Poss. 7. (uo.) Valentini Kis V.D.Mri in Ec(clesi)a Reform. Szentesiensis 1800

Kötés: Bőrkötésben.

Pecsét: A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR
GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE

Margójegyzetek.

A cím után XVIII. századi kézírással: opera et studio AVGVSTINI
MARLORATI

Adams B-1309. Moeckli 54. p.

12

Ant 32; FF 11

BIBLIA

LIBER PSALMORVM // Daudis, cum catholica expo- // sitione Ecclesiastica. // Cantica ex
diuersis Bibliorum locis, // cum eadem expositione.

[Geneva] ANNO M. D. LXII [1562] Excudebat Henricus Stephanus, illustris viri Huldrichi //
Fuggeri typographus.

[8] 603 pp., 1 fig. xylogr.; 2°

Coll.: 1. Nr. 11. Ant. 31

Poss. 1. (címlap r.): Sigismundi M. Lévai 1768.

Kötés: Bőrkötésben.

Adams B-1441.

13

Ant 33; FO 476

BIBLIA

IESV CHRISTI // D. N. NOVVM TE- // STAMENTVM, // Theodoro Beza interprete. //
Additae sunt summae breues doctrinae in Euan- // gelistas, & Acta Apostolorum, // ITEM, //
Methodus Apostolicarum Epistolarum ab eodem authore, // cum breui phraseon, & locorum
difficiliorum expositio- // ne, ex ipsius authoris maioribus annotationibus desum- // pta: paucis
etiam additis ex Ioach. Camerarij notationi- // bus in Euangelistas & Acta.

GENEVAE. // APVD EVSTATHIVM VIGNON, M. D. LXXV. [1575].

[10] 419 ff., 420-427 pp., 1 sign. typogr.; 8°

Poss. 1. (címlap r.): Est Francisci Berseny valet imperialem - XVIII. századi kéz
írása

Poss. 2. (uo.): Gaspar Nagi - XVII. századi kéz írása

Poss. 3. (uo.): (...) Mutatus ab eo Pro Gymnasio Logico Keckerm. - XVII.
századikéz írása

Poss. (4. uo.): Joh. P., Sz. Imrei flor. 1. comparavit D. Taroczi 1719

Supralibros: I. P. SZ. ZI. MD CC. XVIII.

Kötés: Bőrkötésben.

Pecsét: H. M. VÁSÁRHELYI REF. ISKOLA KÖNYVTÁRA
A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR
GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE
OSzK Ant B 601. Adams B-1754.

14

Ant 62; BKO 1161

BIZARUS, Petrus

CYPRIVM // BELLVM, INTER // VENETOS, ET SELYMVM // TVRCARVM
IMPERATOREM // gestum, Libris tribus, summa cura & dili- // gentia descriptum : Etiam
primum // in lucem editum. // Authore, // PETRO BIZARO. // Vna, cum INDICE
locupletissimo. // Cum gratia & priuilegio Caesareae Maiest.

(Basel, Sebastian Henricpetri, 1573)

[16, 56] 283 pp., sign. typogr.; 8°

Coll.: 2. Nr. 15. Ant 63

Poss. (címlap r.): C. R. Symb. Christi Nomen Fidelium Salus 1668

Kötés: Pergamenkötésben.

Pecsét: A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR
GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE
BIBLIOTHECA CRANZIANA
LIBER GYMNASII ELISABETANI

OSzK Ant B 662. Adams B-2085. BMC German p. 128. Index Aur.
119.706.

Göllner 1611.

15

Ant 63; BKO 1161

BIZARUS, Petrus

PANNONI- // CVM BELLVM, SVB // MAXIMILIANO II. ROM. // ET SOLYMANO
TVRCAR. IM- // PERATORIBVS GESTVM: // CVMQVE ARCIS SIGETHI // expugatione,
iampridem magna // cura & studio, descriptum, // Per // PETRVM BIZARVM. // Vna, // Cum
epitome illarum rerum, quae in // Europa insigniores gestae sunt: & // praesertim de Belgarum
moti- // bus, ab anno LXIII usque // ad LXXIII. // Cum gratia & priuilegio Caesareae Maiest.
BASILEAE, // PER SEBASTIANVM // HENRICPETRI. (In fine: Anno M. D. LXXIII.
Mense Febr. [1573])

[16, 52] 322 [2] p.; 8°

Coll.: 1. Nr. 14. Ant 62

Pecsét: A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR
GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE
OSzK Ant B 665. Adams B-2087. Index Aur. 119.707. BMC German p. 128.
Göllner 1613.

16

Ant 22; BKO 1125

BOEMUS, Johannes

OMNIVM // GENTIVM MORES, LEGES, // ET RITVS, EX MVLTIS CLARIS- // simis reru(m) scriptoribus, a Ioanne Boemo Aubano, Teu- // tonico nuper collecti, & nouissime // recogniti. // Tribus libris absolutum opus, Aphricam, // Asiam, & Europam describen- // tibus. // Non sine indice locupletissimo.

PARISIIS. // Apud Ambrosium Girault. // 1536.

115 ff. [18] p.; 8°

Poss. 1. (címlap r.): Mon(aste)rij S[ancti](?) Lucianj Bello(...) Frelloci Cong. S. Maurj (?) 1669

Poss. 2. (uo.): Dr. Baranyi Elek-é 1902.

Kötés: Restaurált bőrkötésben - OSzK Soros

Pecsét: A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE Girard I/2. Paris 518.

17

Ant 34; BKF 1581

BONFINIUS, Antonius

ANTONII BONFINII // RERVM VNGARI- // CARVM DECADES QVA- // TVOR CVM DIMIDIA. // His accessere // IOAN. SAMBVCI ALIQVOT APPEN- // dices, & alia: vna cum [p]riscorum Regum Vngariae DE- // CRETIS, seu [con]stitutionibus: quarum nar- // rationes Bonfinij obiter meminere: // & quae pagina 16 // indicat. // OMNIA NVNC DENVO RECOGNITA, EMENDATA, // & aucta per IOAN. SAMBVCM, Caes. Maiest. // consiliarium & historicum // CVM INDICE COPIOSISS.

FRANCOFVRTI // Apud Andream Wechelum, // M. D. LXXXI. [1581] *Cum priuilegio decem annorum.*

16, 943 [29]; [8] 114 [2] pp., 3 sign. typogr.; 2°

Kötés: Későbbi, papírtáblás, bordázott félbőrkötésben.

Pecsét: A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE

Címke a gerincen: Bibliotheque Richelieu Paris Librarie A. FRANCK 19.5

OSzK Ant B 792. RMK III. 706/1-3. pld. Apponyi H. 481. Adams C-2417.

Index Aur. 121.931. BMC German p. 141. VD/16 B-6595

18

Ant 35; BKF 11

BONFINIUS, Antonius

ANTONII BONFINII // RERVM VNGA- // RICARVM DECADES // QVATVOR, CVM DI- // MIDIA. // QVARVM Tres priores, ante annos XX, MARTINI Brenneri Bistri- // ciensis industria editae, iamque diuersorum aliquot codicum manscri- // ptorum collatione multis in locis emendatiores: Quarta uero Decas, // cum Quinta dimidia, nunquam antea excusae, IOAN. SAMBVCI Tir- // nauiensis, Caes. Maiest. Historici, &c. opera ac studio nunc de- // mum in lucem proferuntur: // Vna cum rerum ad nostra usque tempora gestarum Appendici- // bus aliquot, quorum seriem uersa Pagi- // na indicabit. // *Acceffit etiam locuples Rerum* ☞

uerborum toto Opere // memorabilium INDEX. // Cum Caes. Maiest. gratia & priuilegio ad // annos sex.

BASILEAE // EX OFFICINA OPO- // RINIANA // 1568.

11 [1] 923 [15] pp., sign. typogr.; 2°

Poss. (első kötetábla, belül): Baranyi Irén jegyzetei a szerzőről.

Kötés: Eredeti pergamenkötésben.

Az első kötetáblán belül és az előző előzéklapon Baranyi Irén jegyzetei a szerzőről és a mű kiadásairól.

Pecsét: A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR
GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE

OSzK Ant B 791. RMK III. 570/1-3. pld. RMK III. 570a/1-2. péld. Apponyi
H. 1823. Adams B-2416. Index Aur. 121.928. BMC German p. 141. VD/16 B-
6593-94.

19

Ant 48; AO 183

BORNEMISZA Péter

[Masic része az evangeliomokból és az epistolakból való tanvsagoknak, melyeket az keresztyéneknek gyülekezetibe szoktak predikalni minden ünnepnap., Kit az Wr Iesusnak lelke által az együgyű keresztyéneknek iduösseges épületekre írá Bornemisza Peter. Sempteröl 1574 [typ., Bornemisza]]

(1)-(3), A-Z, A-Z, a-z, aa-zz, aaa-zzz, aaaa-zzzz, aaaaa-zzzzz, aaaaaa-ssssss, [12 = [12] + 718 ff.; 4°

Kötés: Eredeti restaurált bőrkötésben - OSzK Soros

Restaurálás során pótolta oldalak: (I) i - (3)iii, 1-45, 48, 398, 713-718 ff.

A 756-757 ff. hiányzó részeit kézírással pótolta.

Pecsét: A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR
GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE

RMNY I. 355. RMK I. 115 46-712.

20

Ant 3; BKO 569

BOTERO, Giovanni

LE // RELATIONI // VNIVERSALI // DI GIOVANNI BOTERO // BENESE, // DIVISE IN QVATTRO PARTI. // Nelli Prima Parte si contiene la descrizione dell' Europa, dell'Asia, e del- // l' Africa; & i costumi, ricchezze, negotij, & industria di ciascuna natio- // ne. Et si tratta del Continente del Mondo Nuouo. Et dell' Isole, & Pe- // ninsule fino al presente scuerte. // Nella Seconda, si da contezza de' maggiori Prencipi del Mondo; & delle // cagioni della grandezza de i loro Stati. // Nella Terza, si tratta ancora de' Popoli d'ogni credenza, Catolici, Guidei, // Gentili, & Scismatici. // Nella Quarta, si tratta delle superstitioni in che viueuano gia le genti del // Mondo Nuouo; e delle difficolta, e mezi, co' quali si e quiui introdotta // la Religione Christiana, & vera. // Con le Figure in Rame: & vna Aggiunta della Descrizione del Mare.

In Venetia, Appresso Giorgio Angelierai. 1599 // CON PRIVILEGIO.

[32] 256 80 [24] 152; 183 [9]; [16] 79 pp., sygn typogr.; 8° + 3 tab. geogr.

Poss. 1. (címlap r.): Domus SE. NE. de Glava C. R. - XVIII. századi kéz írása

Poss. 2. (uo.): Gio(vanni) Batt(ist)a Clada - XVIII. századi kéz írása

Kötés: Restaurált pergamenkötésben - OSzK Soros

Pecsét: A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR
GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE
STC Italian p. 291.

21

Ant 12; FO 94

BRANDMILLER, Johannes

CONCIO- // NES NVPTIALES // QVADRAGINTA EX // vetere Testamento, & vi- // ginti
ex nouo, // IOANNIS BRAND- // milleri, *pastorum Ecclesiae Christi // in vrbe Basiliensi
minimi.* // Cum Praefatione in principio, & Indi- // ce rerum ac verborum memo- // rabilium in
fine.

BASILEAE, // Ex officina Petri Pernae. // M. D. LXXVI. [1576].

404 [12] pp.; 8°

Coll.: 1. Nr. 47. Ant 11

Pecsét: H. M. VÁSÁRHELYI REF. ISKOLA KÖNYVTÁRA

A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR
GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE

VD/16 B-7028.

22

Ant 39; BKF 15

CALEPINUS, Ambrosius

AMBROSII // CALEPINI // DICTIONARIVM // VNDECIM LIN- // GVARVM, // IAM
POSTREMO // ACCVRATA EMENDATIONE, ATQVE INFINITORVM // LOCORVM
AVGMENTATIONE, COLLECTIS EX BONORVM AVTO- // rum monumentis, certis &
expressis syllabarum quantitatis notis, omniumq(ue) vo- // cum significationibus, flosculis,
loquendi formis, proverbialibus sententiis, caete- // risq(ue) ad Latini sermonis proprietatem,
elegantiam, & copiam pertinentibus re- // bus, quanta maxima fide ac diligentia fieri potuit ita
exornatum, ut ha- // ctenus studiosorum usibus accomodatius // non prodierit. // Respondent
autem LATINIS vocabulis, // HEBRAICA, // GRAECA, // GALICA, // ITALICA, //
GERMANICA, // BELGICA, // HISPANICA, // POLONICA, // VNGARICA, // ANGLICA.
// ONOMASTICVM // vero: hoc est, // PROPRIORVM NOMINVM, REGIONVM,
GENTIVM, VRBIVM, MON- // tium, Promontiorum, Marium, Stagnorum, Fluminum,
Hominum, & similium catalogum, maxima // etiam acceptione locupletatum, & praecipuarum
rerum Germanicâ explana- // tione illustratum, seorsim adjunximus. // CVM GRATIA ET
PRIVILEGIO IMPERATORIO.

BASILEAE. (PER SEBASTIANVM // HENRICPETRI: // Anno // *SALVTIS NOSTRAE* //
recuperatae c1c Ic xciix. // Mense Septembri.).

[8] 1582; 302 [2] pp., 2 sign. typogr.; 2°

Poss. 1. (első kötetstábla, belül): Baranyi Elek feljegyzése (1886. Május 18.
Bécs) arról, hogy e kötetet 1886-ban, Strasbourgban vette Zimbertin abbé
könyvtárának árverésén

Uo.: Baranyi Irén jegyzetei a szerzőről.

Supralibros: HERCVL 1602.

Kötés: Eredeti, bordázott, kapcsokkal és sarokvédőkkel ellátott restaurált
bőrkötésben - OSzK Soros

*Pecsét: A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR
GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE
Labarre 162. Adams C-225. Index Aur. 129.526 RMK I. 300.*

23

Ant 43; FO 653

CALVINUS, Johannes

D. IOANNIS CALVINI, // VIGILANTISSIMI PASTO- // RIS, ET FIDELISSIMI
DOCTORIS // ECCLESIAE GENEVENSIS // *INSTITVTIO CHRISTIANAE // religionis, ab
ipso authore anno 1559. & in libros quatuor // digesta, certisque distincta capitibus ad
abtißimam me- // thodum: & tum aucta tam magna acceßione, // vt propemodum opus nouum
// haberi posset. // Cum Indice per locos communes opera N. // Colladonis tunc contexto. //*
*Additi sunt postea duo Indices ab Augustino Marlorato collecti anno // 1562. vt testatur eius
epistola: quorum prior res praecipuas: po- // sterior, in ea expositos copiosissime sacrae Scri-
// pturae locos continet. // Quae ad superiores editiones recens addita sunt versa pagina bre- //*
*uiter indicat, & noua N. Colladonis epistola proxime prae- // cedens caput primum totius
operis.*

GENEVAE. // *Sumptibus Eustathij Vignon & Ioannis le Preux. // M. D. LXXXV. [1585].*

[24] 509 [74] ff., sign. typogr.; 8°

Poss. 1. (címlap r.): P: Pineau V. D. M. Profugus Lugd. Bat. 1690

Poss. 2. (uo.): Sum (...) A(nn)o (16)94 Constat 3 florenis

*Poss. 3.(uo.): Spes mea Christ(us) erit, cositum non cessero Dogmata ab ipsius
spes mea firma m(...) - XVII. századi kéz írása*

Kötés: Eredeti, fűzőkkel ellátott, bordázott restaurált bőrkötésben - OSzK Soros

Pecsét: H.M. VÁSÁRHELYI REF. ISKOLA KÖNYVTÁRA

*A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR
GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE*

*OSzK Ant C 107. Adams C-365. Index Aur. 130.220. BMC German 32. Col.
338?*

Moeckli p. 112.

24

Ant 41; FO 284

CALVINUS, Johannes

*Institutio Christianae reli- // GIONIS, IN LIBROS QVATVOR // nunc primum digesta,
certisque di- // stincta capitibus, ad aptissimam me- // thodum: aucta etiam tam magna ac- //*
cessionem vt propemodum opus no- // uum haberi possit: // Iohanne Caluino authore. //
Excudebat Antonius Rebulius. 1561. [Geneva].

[18] 980 [68] pp., sign. typogr.; 8°

Poss.1. (előzéklap r.): Steph(anus) Borsa 1783

Poss. 2. (uo.): Pauli Osvát 1815

Kötés: Félpergamenkötésben.

Pecsét: H. M. VÁSÁRHELYI REF. ISKOLA KÖNYVTÁRA

*A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR
GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE*

Végig aláhúzások, elszórtan margináliák.

OSzK Ant C 104. Adams C-362. Index Aur. 129.992. Moeckli p. 47.

25

Ant 36; FF 10

CALVINUS, Johannes

MOSIS LIBRI V, // cum Iohannis Caluini // Commentariis. // Genesis seorsum: reliqui qua- // tuor in formam harmo- // niae digesti. // *Praeter indices duos alphabeticos rerum quarundam in hisce Iohannis // Caluini Commentariis notabilium, calci huius voluminis adie- // ctos, vnum in Genesin, alterum in reliquos quatuor libros in forma(m) // harmoniae dispositos: habes & tertium, qui, singulorum capitum // quilibet versus (varie alioqui, prout operis ratio postulauit, dispersi) // quota pagina inueniri possint, protinus indicabit.*

GENEVAE // ANNO M. D. LXIII [1563] // EXCVD. HENR. STEPHANVS.

[10] 339, 625 [26] pp., sign. typogr.; 2°

Poss. 1. (címlap r.): Georg(ii) Szalai 1749.

Poss. 2. (uo.): Filii Paulli Szalaj V(enerabilis) D(omini) M(agist)ri in Eccl(esia) Ref(ormata) B(alaton)Füred 1786

Poss. 3. (uo.): Valentini Kiss V(enerabilis) D(omini) M(agist)ri in Eccl(esia) Ref(ormata) Szentesiensi 1803

Kötés: Eredeti, bordázott, nyomással díszített pergamenkötésben.

Pecsét: A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE
Adams C-275. Moeckli p. 56. Bibl. Calviniana 63/16.

26

Ant 55; FO 535

CHYTRAEUS, David

DAVIDIS // CHYTRAEI // DE // MORTE, // ET // VITA AETERNA.

VITEBERGAE // Excudebant Haeredes Iohannis // Cratonis // ANNO M. D. LXXXI. [1581].

[22] 273 [110] pp., sign. typogr.; 8°

Poss. 1. (elülső kötéstábla, belül): Daniel a Schindel Anno Saluatoris 1609

Poss. 2. (uo.): Heinricus Gottlieb de Titzenhoffer. Vratislav. An. 1715. d. 11. Octobr.

Poss. 3. (uo.): Quod hunc librum fructus et in durissimis rebus meis d(ie) 7a Jun. (1)830 proxime consolatus fuerim quas possum DEO meo ago minimus gratias maximus St(ephanus) Szabó mpp.,

Poss. 4. (uo.): Steph. Könyves A(nn)o 1890

Kötés: Eredeti, pirossal színezett pergamenkötésben.

Pecsét: A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE
Adams C-1584. VD/16 C-2652.

27

Ant 49; EO 581

CICERO, Marcus Tullius

[M. T. // CICERONIS // DE PHILOSO- // PHIA, // Volumen secundum, // *// In quo quidem quae continen- // tur, sequens pagella // indicabit. // [M. 2.]

LVGDVNI, // APVD ANT. GRYPHVM. // M. D. LXXIX. [1579]

[18] 19-502 pp. [66] ff.; 16°

Coll.: 2. Nr. 29. Ant 50

Poss. 1. (a két kolligátumot elválasztó lapon): Andreae Kúrij Budae 1814

Kötés: Restaurált bőrkötésben - OSzK Soros.

Pecsét: H. M. VÁSÁRHELYI REF. ISKOLA KÖNYVTÁRA

A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR

GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE

Baudrier VIII. p. 377. Index Aur. 139.551.

28

Ant 60; EO 485

CICERO, Marcus Tullius

M. T. CIC. // DE OFFICIIS // LIBRI TRES. // *Cato maior, vel de Senectute. // Laelius, vel de Amicitia. // Paradoxa Stoicorum sex. // Somnium Scipionis, ex libro sexto de Rep., // EDITIO AD MANVTIANAM ET // BRVTIANAM CONFORMATA. // Adiectae sunt annotationes & Castigationes, ex variis // doctorum virorum scriptis selectae.*

FRANCOFVRDI // Apud Andreae Wecheli heredes, // Claudium Marnium & Ioann. Aubrium. // M D X C. [1590].

203 pp., sign. typogr.; 8°

Coll.: 2.: Nr. 30. Ant 61

Poss. 1. (címlap recto): Georgii Szeel ab a(nn)o 1793. (con)stat 10 Gro.

Poss. 2. (uo.): datus Samuelii Széel ab a(nn)o (1)813

(előzéklap r.): Ex Libris Samuelis Széel 1814.

Kötés: Bőrkötésben.

Pecsét: H. M. VÁSÁRHELYI REF. ISKOLA KÖNYVTÁRA

A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR

GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE

Index Aur. 119.913.

29

Ant 50; EO 581

CICERO, Marcus Tullius

M. T. // CICERONIS // FRAGMENTA AB // Andrea Patricio collecta, // & in quattuor tomos // digesta. // *Index rerum, & verborum // copiosissimus.*

LVGDVNI, // APVD ANT. GRYPHVM. // M. D. LXXIX. [1579].

157 pp., sign. tipogr.; 16°

Coll.: 1. Nr. 27. Ant 49

Baudrier VIII. p. 378. Index Aur. 139.552.

30

Ant 61; EO 485

CICERO, Marcus Tullius

M. T. // CICERONIS // FRAGMENTA, // *Ab* // ANDREA PATRICIO ET // Car. SIGONIO COLLECTA, // & in quattuor tomos digesta. //

FRANCOFVRDI // Apud Andreae Wecheli heredes, // Claudium Marnium, & Ioann. Aubrium. // M D L XXXIX. [1589].

104 pp., sign. typogr.; 8°
Coll.: 1. Nr. 28. Ant 60
Index Aur. 139.841.

31
Ant 23; EO 354

CICERO, Marcus Tullius

M. T. CICERONIS // PHILOSOPHICORVM // VOLVMEN II. // *Post Naugerianam & Victorianam correctio- // nem, emendatum a* // IOAN. STVRMIO. // De Natura deorum. // De Diuinatione. // De Fato. // De Somnio Scipionis. // De Legibus. // De Vniuersitate. // De Petitione Consulatus. // *Indice locupletissimo. // Cum gratia & priuilegio Caesareo ad // annos octo.*

M. D. LXXIII. [1574] [ARGENTORATI EXCUDEBAT IOSIAS RIHELIVS].

[11] pp., 214 ff., [27] pp., sign. typogr.; 8°

Poss. (első kötetstábla, belül): Jungk Daniel Malmer Anno 1616 Fortis appare, sapienter idem.

Elszórtan margójegyzetek.

Supralibros: 1590

Kötés: Vaknyomásos bőrkötésben.

Pecsét: H. M. VÁSÁRHELYI REF. ISKOLA KÖNYVTÁRA

A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR

GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE

OSzK Ant. C-712? Index Aur. 139.428. Muller: Strasbourg 156. Adams C-1775?

32
Ant 71; EO 573

CICERO, Marcus Tullius

[ORATIO- // NVM. T. // CICERO- // NIS. // * // VOLVMEN II. // Nouissima hac editione variarum lectionum // libello auctis; in quo quidem loci feré innumerabiles qui difficiliores erant explica(n)tur.

[M. Seb. Gryphius 2.] // LVGDVNI // APVD ANTONIVM // GRYPHIVM. // M. D. LXVII.] 5-12, 15-705 [38] p.; 16°

Poss. 1. (5. p.): Est Michaelis Lutsch A1694 Die 2 May.

Poss. 2. (uo.): Dan(iel) Gáál 1829

Kötés: Bőrkötésben.

Pecsét: H. M. VÁSÁRHELYI REF. ISKOLA KÖNYVTÁRA

A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR

GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE

Index Aur. 139.199. Baudrier VIII. p. 350-351.

33
Ant 64; CO 386

CRELLIUS, Fortunatus

Fortunati Crellij // ISAGOGE // LOGICA: // IN DVAS PARTES // TRIBVTA: IN COM- // munem & Propriam. // *EDITIO QVINTA.* // CVM GRATIA ET PRIVILEGIO.

HEIDELBERGAE: // Typis Abrahami Smesmanni. Im- // pensis Matthaei Harnisch. // clc. I). VC [1595].

[36] 467 pp., sign. typogr.; 8°

Poss.: (első előzéklap r.): Donavit Clar(issimus) D(ominus) Sam(uelis) [Erdélyi] R(everendo) Coetui Hod Mező Vasárhelyiensis 1727 xbr.(Decembris) 1. p., t. Rect(oratus) Sam(uelis) Endrédi

Kötés: Eredeti, pirossal színezett pergamenkötésben.

Pecsét: H. M. VÁSÁRHELYI REF. ISKOLA KÖNYVTÁRA

A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR
GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE

A táblában pergamen kódextöredék.

Adams C-2924. VD/16 C-5768.

34

Ant 57 ; KO 410

DICTYS Cretensis

DYCTIS CRE- // TENSIS, // ET // DARETIS PHRYGII, // DE BELLO TROIA- // NO HISTO- // RIA. // Declamationes tres Libanij Sophistae, // eiusdem fere argumenti.

LVGDVNI, // APVD ANTONIVM // GRYPHIVM. // 1569. (In fine: LVGDVNI, Excudebat Ioannes // Marcorellius 1568)

1-149, 299-300, 301-410 [14] pp., sign, typogr., 4 fig. xylogr.; 16°

Poss. (410. p.): Mészáros 1747 Dje 8 Januarii

Első táblán belül XVIII. századi Seneca és Ulpianus Trajanus idézetek.

Kötés: Papírkötésben.

Pecsét: H. M. VÁSÁRHELYI REF. ISKOLA KÖNYVTÁRA

A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR
GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE

Baudrier VIII. p. 353. Adams D-434? BMC French p. 135.

35

Ant 42 ; BKO 92

DOGLIONI, Giovanni Nicolo

L' VNGHERIA, // SPIEGATA // DA GIO. NICOLO DOGLIONI. // Oue chiaramente si leggono tutte le cose successe in // quel Regno, da che prima fu cosi nominato, // fino all'anno corrente 1595. // Con la Tauola copiosissima di tutto quello, che di degno, // & di memorabil vi si legge. // E nel fine vn catalogo di tutti i Re, che v'hanno regnato, // con i suoi tempi, & millesimi. // Et insieme la figura in disegno distinta, & particolare di tutte le Citta, // Castella, & luoghi di quelle Regioni. // CON PRIVILEGIO. //

IN VENETIA, M. D. XCV. [1595] // Appresso Damian Zenaro. - [32] 209 [3] pp., sign. typogr.; 4° + 1 tab. geogr.

Kötés: Eredeti pergamenkötésben.

Pecsét: A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR
GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE

Baranyi Elek

Előzéklap r.: Római aukciókatalógus részlete (1887)

OSzK Ant D 261. BMC Italian p. 219. STC Italian I. p. 516.

36

Ant 65; EO 407

ERASMUS, Desiderius

APOPHTHE // GMATVM EX O- // PTIMIS VTRIVSQ. // LINGVAE SCRI- // PTORIBVS
// PER // DES: ERASMVM // ROTERODAMVM COL- // LECTORVM LI- // BRI OCTO.

APVD SEB. GRYPHIVM // LVGDVNI // 1548.

672 [40] pp., sign. typogr.; 8°

Kötés: Bordázott papírkötésben.

Pecsét: A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR
GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE

A címlap előtt és a kötet végén kéziratos pergamentöredékek.

Bezzel: Erasmus 210. Baudrier VIII. p. 219. Girard I./1 Lyon 404.

37

Ant 66; Ca 434

ERASMUS, Desiderius

[COLLOQVIO // RVM FAMILIA- // RIVM OPVS, // DES. ERASMO ROT. // AVTORE.]

(Basileae // APVD MICH. // INSINGRINIUM, 1550.)

[4] 835 [25] pp.; 12°

Kötés: Restaurált papírkötésben.

Pecsét: H. M. VÁSÁRHELYI REF. ISKOLA KÖNYVTÁRA

A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR
GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE

Bezzel: Erasmus 508. VD/16 E-2399. Adams E-535.

38

Ant 19; EO 477

ERASMUS, Desiderius

[FAMILIA- // RIVM COLLOQVIO // RVM DES. ERASM // ROT. OPVS. // ex postrema
authoris recognitione, // adiectis in margine difficilium // locorum scholijs.

COLONIAE AGRIPPINAE // Excudebatur Gualthero Fabricio IV. L. // Anno M. D. LIX.].

[16] 767 [16] pp.; 16°

Poss. (első kötéstábla, belül): Marci de Servüsky - XVII. századi kéz írása

Kötés: Pergamenkötésben.

Pecsét: H. M. VÁSÁRHELYI REF. ISKOLA KÖNYVTÁRA

A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR
GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE

Bezzel: Erasmus 518?

39

Ant 40; AO 189

FÉLEGYHÁZI Tamás

[[1] Az kereztieni igaz hitnek reszeiről [!] való tanítás kérdésekkel és feleletekkel,
ellenvetésekkel és azoknak megfejtésüel, az hiueknek eppületekre irattatot és mostan vyonnan

meg öregbítettet Feleghazi Thamas debreczeni praedicator által. - [2] Ez melle adattatott / rövid catechismus.

Debrecembe LXXXVIII [1588 typ., Hoffhalter]

(?), A-Z, Aa⁸-Oo⁸ Pp⁵ = [16] + 540 + [62] pp.; 4°

Poss. (hátsó előzéklap v.): Ex dono Nobilis ac Generosi Domini Francisci Kováts Civis huiatis in feriem librorum Scholae Reformatae H. M. Vasarhelyiensis, hic quoque liber infertus est A(nno) 1796 die 8 February. Per Stephanum Szilágyi p(ro) t(tempore) Rector et Profes(or) mpa.

Az első előzéklapon levő kötetleírás nem pontos, mert az 1583 datálja e művet.

Kötés: Restaurált bőrkötésben - OSzK Soros

A restaurálás során pótolta oldalak: [1-14], 1-26, 29-30, 33-34, 45-48, 75-80, 195-196, 261-262, 328-331, 338-339, 449-450, 463-464, 533-534, 539-540, 561-564, 567-601 p.

Pecsét: A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE

RMNy I. 525. RMK I. 202.

40

Ant 56; Bko 1481

FOGLIETTA, Uberto

De causis Magnitudinis // IMPERII TVR- // CICI, ET VIRTUTIS AC // FELICITATIS TVRCARVM // in bellis perpetuae: VBERTI FO- // LIETAE lucubratio. // DE RE MILITARI ADVER- // SVS TVRCAS INSTITVENDA // consilium Augerij Busbequij. // SERIES IMPP., TVRCICORVM: // Proximi bienij res in Vngaria actae. // *Narratio BELLI CYPRII, inter Venetos // & Turcas superioribus annis gesti.*

1594. // LIPSIAE // CVM PRIVILEGIO. (IMPRIMEBAT MICHAEL // LANTZENBERGER, Impensis Henningi Grosij.)

[59] ff., 2 sign. typogr.; 8°

Poss. (címlap r.): Martini Sileinner D. - XVII. századi kéz írása

Kötés: színezett, szöveget és hangjegyeket tartalmazó papírkötésben, ami másolat. Az eredeti azonosítva lett: "Breviarium, 1400 k. Infra Hebdom. I. Quadragesimae, fer. II-N. Nagyböjt 1. Vasárnapja utáni kedd-csütörtök" - OSzK Soros

Pecsét: A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE

Ex Bibl. ad Mar. Magdal.

VD/16 F-1752. Göllner 1950. Adams F-667.

41

Ant 2; BK 515

FRACASTORO, Hieronymus

HIERONYMI FRACASTORII // VERONENSIS. // DE SYMPATHIA ET ANTIPATHIA RERVM // LIBER VNVS // DE CONTAGIONE ET CONTAGIOSIS // MORBIS ET CVRATIONE // LIBRI III

VENETIIS. M D XLVI. [1546] (*Venetij apud heredes Lucaeantonij Iuntae // Florentini.* M D XLV I. // *Mense Aprilii*).

[4] 76 [3] ff., 2 sign. typogr.; 4°

Poss. (címlap r.): Ex Libris Mathei Bartierii Ex Lug. 1781 7 12:(...)

A címelőzéklapokon és a hátsó táblán belül Baranyi Irén jegyzetei a szerzőre és a műre vonatkozóan.

Második előzéklap v.: Régi könyvek olvasója előtt szélesül a multak láthatára. Baranyi Irén 1935 Aug. 16.

Kötés: Restaurál papírkötésben - OSzK Soros

Pecsét: A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR
GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE

Dr. Baranyi Elek

Adams F-821. BMC Italian p. 275. Wellcome Med. 2393.

42

Ant 15; EO 505

GELLIUS, Aulus

AVLI GEL- // LII LVCVLENTIS- // SIMI SCRIPTORIS, // NOCTES ATTICAE. // ACCESSERVNT ERVDITISSIMI // uiri Petri Mosellani in easdem perdoctae // Adnotationes. // Ad haec loca quaedam obscuriora, ex optimis Au- // toribus Adnotationes hoc signo * praenotatae.

COLONIAE AGRIPPINAE // Excudebatur Gualthero Fabricio IV. L. // M. D. LVII. [1557].

[48] 782 pp., sign. typogr.; 8°

Poss. (címlap r.): Jeszenszky Ladislaus 1840

Kötés: Papírtáblás, bordázott félbőr-kötésben.

Pecsét: H. M. VÁSÁRHELYI REF. ISKOLA KÖNYVTÁRA

A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR
GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE

OSzK Ant G 114. BMC French p. 199. Baudrier VIII. p. 345. VD/16 G-1043.

43

Ant 59; BKO 1104

GEUFFROY, Antoine

AVLAE // TVRCICAE, // OTHOMANNICIQ'VE // IMPERII, DESCRIPTIO, QVA // TVRCARVM PALATINA OFFICIA, // mores: sectê item Mahometicê Imperiorum // que ex ea prodeuntium status, luculenter e- // narrantur : primum ab Antonio Geusraeo // Gallice edita: recens autem in La- // tinam linguam conuersa, // Per // VVILHELMVM GODELEVAEVM. // His commode accesserunt: // Belli Cyprij inter Venetos, et Zelymum Turcarum // Imp., nouissime gesti, Libri III. // Item, // Bellum Pannonicum, contra D. Maximilianum II. // Romanorum Imp., a Solymanno Turc. Imp., motum. // Vna, cum // Epitome insigniorum, atque recentiorum Europae histo- // riarum, hinc inde gestarum, ab anno M.D.LIIII. // usque in praesentem LXXIII. deducta. // Authore, // PETRO BIZARRO. // Omnia nunc primum summa cura, & accura- // tione, in lucem edita. // Cum gratia & priuilegio Caesareae Maiest.

BASILEAE. (PER SEBASTIANVM // HENRICPETRI. Anno //M.D.LXXIII. [1573] Mense // Martio.).

[115] 1-272, 289-340 [2] pp.; 8°

Cont. I.: BIZARUS, Petrus: CYPRIVM // BELLVM, INTER // VENETOS, ET SELYMVM // TVRCARVM IMPERATOREM // gestum, Libris tribus, summa cura & dili- // gentia

descriptum : Etiam primum // in lucem editum. // Authore, // PETRO BIZARRO. // VNA, CUM indice locupletissimo. // Cum gratia & priuilegio Caesareae Maiest.

[55] [16] 283 pp.

Cont. 2.: BIZARUS, Petrus: PANNONI- // CVM BELLVM, SVB // MAXIMILIANO II. ROM. // ET SOLYMANO TVRCAR. IM- // PERATORIBVS GESTVM: // CVMQUE ARCIS SIGETHI // expugatione, impridem magna // cura & studio, descriptum, // per // PERTVM BIZARVM. // Vna, // Cum Epitome illarum rerum, quae in // Europa insigniores gestae sunc : & // praesertim de Belgarum mori- // bus, ab anno LXIII. usque // ad LXXIII. // Cum gratia & priuilegio Caesareae Maiest.

BASILEAE, // PER SEBASTIANVM // HENRICPETRI.

[68] 322 [2] pp.

Kötés: Börkötésben.

Pecsét: A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR
GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE

Ex Bibl. ad aed. Mar. Magdal.

OSzK Ant G 265. Adams G-559. BMC German p. 359. Göllner 1620. VD/16 G-1913.

44

Ant 58; BKO 1126

GODOFREDUS, Petrus

PETRI // GODOFREDI // CARCASONENSIS, // Iureconsulti, Procuratoris // Regij in fide, // *Dialogus de amoribus, tribus // libris distinctus. // In quibus de amore probo ac improbo quic- // quid conuenit sine morosa colloctionis // interruptione, luculenter complectitur. // Opus varie iucundum ac vtile omnibus // futurum Lectoribus. // ... //*

LVGDVNI, // APVD THEOBALDVM // PAGANVM. 1552. // Cum priuilegio ad sexenniu(m).

[52] 361 [4] pp., sign. typogr.; 16°

Kötés: Börkötésben.

Pecsét: A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR
GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE

Baudrier IV. p. 254. BMC French p. 204. BN LXI. p. 600-601.

45

Ant 30; FF 28

GUALTHERUS, Rodolphus

ARCHETYPY // HOMELIARVM // IN // OMNES APOSTOLORVM // Dn. nostri IESV CHRISTI epistolas, // tam Catholicas, quam Paulinas: // DELINEATI // a // RODOLPHO GUALTHERO, // Pastore Ecclesiae Tigurinae: // Nuper // EDITI IN LVCEM OPERA AC STVDIO // HEINRICI VVOLPHII: nunc recens ad Autoris // Autographum recogniti, pluribus in locis aucti & // illustrati, vt pene Noua haec Edi- // tio videri queat. // ACCESSIT CENTVRIA // MEMORIALIVM // in Apocalypsin Divi Iohannis: // Authore // HEINRICO BVLLINGERO, Seniore, // ex eius Autographo manuscripto nunc primúm // concinnata & edita.

TIGVRI // APVD IOHANNEM VVOLPHIVM // TYPIS FROS(chover) cIc Ic xcix. [1599].

[22] 489 ff.; 2°

Poss. 1. (első kötéstábla, belül): Pauli Wetsei. Compar. Tiguri Helv. 18 Julij 1741.

Poss. 2. (uo.): Iohannis Peleskei ab A(nn)o 1786

Kötés: Pergamenkötésben.

Pecsét: H. M. VÁSÁRHELYI REF. ISKOLA KÖNYVTÁRA

A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR
GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE
Adams G-1391. Vischer: Zürich er Druckschiften N-92.

46

Ant 38; FF 24

GUALTHERUS, Rodolphus

D. MARCVS EVAN- // GELISTA. // RODOLPHI GVAL- // theri Tigurini in Euangelium
Iesu // Christi secundum Marcum // Homiliae cxxxix. // ACCESSIT operi Praefatio authoris,
qua docetur, quid // hominem Christianum inter nostri seculi diuersas de Religio // ne
co(n)troversias, & graues persecutionum motus facere con- // ueniat. INDICES praeterea tres
rerum & et locorum scri- // pturae, locorum item co(m)munium, qui hoc libro explicantur //
IESVS. // //

TIGVRI // EXCUDEBAT CHRISTOPHORVS FROSCHO- // VERVVS, M.D.LXX. [1570].

[24] 238 ff., sign. typogr.; 2°

Poss. 1. (előzéklap r.): Alexandri Tatai - XIX. századi kéz írása

Poss. 2. (uo.): Danielis Gaal Debr. 1819

Poss. 3. (címlap r.): Samuely Bizony - XIX. századi kéz írása

Poss. 4. (uo.) D. Joanni Henrici H(...), filio suo dilecto Rodolphus Gualtherus
D(ono) D(edit) (XVI. századi kéz írása - autográf?)

Supralibros: I. H: H: 1570

Kötés: Eredeti, bordázott, reneszánsz díszítésű restaurált bőrkötésben - OSzK Soros

Pecsét: H. M. VÁSÁRHELYI REF. ISKOLA KÖNYVTÁRA

A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR
GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE
OSzK Ant G 498. Adams G-1373. Vischer: Zürich er Druckschiften C-818.
VD/16 W-1048.

47

Ant 11; FO 94

HEMMINGSEN, Nicolaus

[Libellus de coniugio, repudio et divortio].

[LIPSIAE IMPRIMEBAT IOHANNES Steinmann, Anno 1578].

[2] 231 [29] pp.; 8°

Coll.: 2.: Nr. 21. Ant 12

Kötés: Restaurált bőrkötésben - OSzK Soros

Pecsét: H. M. VÁSÁRHELYI REF. ISKOLA KÖNYVTÁRA

A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR
GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE
OSzK Ant H 162. Adams H-207. BMC German p. 390. VD/16 H-1857.

48

Ant 28; FO 404

HUNNIUS, Aegidius - ARCULARIUS, Daniel

Propositionum // DE PRAECIPVIS // QVIBVSDAM CHRISTIA- // NAE RELIGIONIS CAPITIBVS: AD // DISPVTANDVM PROPOSITARVM IN IL- // lustris Academia Marpurgensi: // AVTORIBVS ET PRAESIDIBVS // eius Scholae Professoribus Theologis, // AEGIDIO HVNNIO, & DANIELE // ARCVLARIO, D. D. // Tomus I. // INDICEM Disputationum inuenies praefationi // subiunctum.

MARPVRGI, // *Typis Pauli Egenolphi, Typogr. Acad. // ANNO M. D. XCVI. [1596].*

[8], 616 pp., sign. typogr.; 8°

Coll.: 2. Nr. 49. Ant 29

Poss. (címlap r.): S. H. 1721

Kötés: Vászonkötésben.

Pecsét: H. M. VÁSÁRHELYI REF. ISKOLA KÖNYVTÁRA

A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR
GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE
VD/16 H-6113.

49

Ant 29; FO 404

(HUNNIUS, Aegidius et al.)

Propositionum // DE PRAECIPVIS // QVIBVSDAM CHRISTIA- // NAE RELIGIONIS CAPITIBVS: // AD DISPVTANDVM IN ILLUSTRIS // Academia Marpurgensi // pro- // positum: // AVTORIBVS ET PRAESIDIBVS // eius Scholae Professoribus Theologis, // D. Aegidio Hunnio. D. Iohanna Vinckelmanno. // D. Daniele Arculario. D. Iohanne Molthero, & // M. Balthasare Mentzero: // Tomus II.

MARPURGI, // *Excudebat Paulus Egenolphus, Anno 1597.*

[16] 412 pp., sign. typogr.; 8°

Coll.: 1. Nr. 48. Ant 28

VD/16 W-3424

50

Ant 7; Do 264

ISOKRATES

ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ // ΑΠΑΝΤΑ // Isocratis scripta, // QVAE QVIDEM NVNC EX- // tant, omnia, Graecolatina, // postremo reco- // gnita: // HIERONYMO VVOLFIO // *Oetingensi interprete. // Cum Rerum & uerborum accu- // rato INDICE. // Cum Caes. Maiest. gratia & priuile- // gio ad annos VI.*

BASILEAE, EX OFFICINA // Oporiniana. 1582.

[16] 1121 [62] pp., sign. typogr.; 8°

Poss. 1. (címlap v.): Grof Khun Geiza - XIX. századi kéz írása

Poss. 2. (hátsó táblán, belül): Haris Huks - XVI. századi kéz írása

Kötés: Eredeti, díszített, bordázott restaurált bőrkötésben, kapcsolatokkal - OSzK Soros

Pecsét: H. M. VÁSÁRHELYI GYMNASIUM KÖNYVTÁRA.

A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR
GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE

Adams I-217. VD/16 I-405.

51

Ant 54;

KURTZER

Ain kurtzer einfelti- // ger bericht vom hailigen Sacrament deß // leibs vnd bluts vnsers Herren Jesu Christi. // Auch von Christlichem hinlege(n) des // spans der sich bey der lere di- // ses hochwürdigen // Sacraments // gehalten // hatt. // Item Zehen hauptarticul Christlicher // leere wider yetzschwebende // irrthumb.

Durch die Prediger vnnd Diener // deß hailigen Euangelij zu // Augspurg. // M.D.XXXV. [1535] (Getruct (...) statt Augspurg (...)) [durch Philippen Vehart].

32 pp.; 4°

Kötés: Papírkötésben.

Pecsét: A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE

Megjegyzés: A Nr. 58. Ant 37 *Musculus* restaurálása során a kötéstáblából kiáztatott lapokból lett összerakva.

VD/16 K-2769.

52

Ant 76; BK 1295

LEMNIUS, Levinus

DE // MIRACVLIS // OCCVLTIS NATVRAE, // LIBRI IIII, // *Item*, // DE VITA CVM ANIMI ET // CORPORIS INCOLVMITATE // recte instituenda, liber vnus. // *Illi quidem iam postremum emendati, & aliquot // capitibus aucti, hic vero nunquam antehac // editus.* // AVCTORE // LEVINO LEMNIO Medico Zirizaeo

1598 // FRANCOFVRTI // Ex Officina Paltheniana, sumtibus heredum // Petri Fischeri.

[16] 582 [56] pp., sign. typogr.; 16°

Supralibros: M T S 1607

Kötés: Eredeti, bordázott, díszített bőrkötésben.

Pecsét: A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE

OSzK Ant L 162. BMC German p. 493. Wellcome Med. 3704.

53

Ant 17; BKO 1116/I.

LETTERE volgari

LETTERE VOLGARI DI // DIVERSI NOBILISSIMI HVOMI- // NI, ET ECCELLENTISSIMI IN- // GEGNI, SCRITTE IN DI- // VERSE MATERIE, // *Nuouamente ristampate, & in piu luoghi corrette.* // LIBRO PRIMO.

ALDI FILII // *Con Priuilegio della Signoria di Vinegia.* // IN VINEGIA, M. D. XLIX. [1549].

129 [9] pp., sign. typogr.; 8°

Poss.: (címlap r.) Joanes Gabriestas de Curio isto (?) - XVI. századi kéz írása

Kötés: Eredeti bőrkötésben.

Pecsét: A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE

Adams L-577. Aldus p. 146-147. Scotland p. 188.

54

Ant 18; BKO 1116/II.

LETTERE volgari

LETTERE VOLGARI DI // DIVERSI NOBILISSIMI HVO- // MINI, ET ECCELENTISS.
// INGEGNI, SCRITTE IN // DIVERSE MATERIE, // *Nuouamente ristampate, & in piu
luoghi corrette.* // LIBRO SECUNDO.

ALDII FILII // *Con priuilegio di N. S. Papa Paolo III. & della Illustr. // Signoria di Vinegia.*
M. D. L. [1550].

117 [6] pp., sign. typogr.; 8°

Kötés: Eredeti bőrkötésben.

Pecsét: A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR
GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE
Adams L-587. Aldus p. 146-147.

55

Ant 14; EO 379

MACROBIUS, Ambrosius Theodosius

AVR. THEODOSII // MACROBI // *V. Cl. & inlustris* // OPERA. // IOH. ISACIVS
PONTANVS recensuit: & // SATVRNALIORVM libros M S. ope auxit, or- // dinavit, &
CASTIGATIONES siue NOTAS adiecit. // *Ad ampliſſimum virum* // ARNOLDVM
WITFELDIVM // REGNI DANIAE *Cancellarium.* // Contenta hoc libro vide pagina sequenti:
quibus // accedunt I. MEVRSI breuiores Notae.

LVGDVNI BATAVORVM, // EX OFFICIANA PLANTINIANA, // Apud Franciscum
Raphelengium. // cIc. Ic. Xcvii. [1597].

[16] 697 [55] pp., sign. typogr.; 8°

Poss. 1. (előzéklap. r.): Ex liberali donatione reverendi et clarissimi viri D(omi)ni
Johannis Piscatoris avi sui tenet hunc librum Erastus Andreae Brunsfelsio -
Hosmani(us) A(nn)o cIc D CXXIV nonis 9bris

Poss. 2. (uo. v.): Clarissimo et humanissimo viro D. JOHANNI PISCATORI
Theologo praestantissimo in amicitiae tecmirion

Poss. 3. (uo.): Ad Johannis Isaciu(m) Johannes Piscator. Ne variae plagae, neu
tristia vulnera forsan Μοχρόβτ, possint reddere Μικρόβτογ: Tu meditas
adhibensque manus, e(t) plurima sanans, Fecisti longum - vivere Macrobio,
Ergo tibi laudes, ISACI, dicere debent, qui longu(m) exoptant Vivere
Macrobio. - XVII. századi kéz írása

Hátsó védlap r.: Tycho a Brahe Cur patinae et legum sunt nomine jura sub uno.

Nam qui jura sonant, pignia jura vocant. - XVII. századi kéz írása

Latin és görög nyelvű margináliák.

Kötés: Eredeti pergamenkötésben.

Pecsét: A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR
GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE
OSzK Ant M 12. BMC Dutch p. 127. Adams M-57 Leiden imprints p. 67.

MELANCHTHON, Philippus

[LOCI PRAE- // CIPVI THEO- // LOGICI. // NVNC DENVO CVRA ET DIVNGEN // tia summa recogniti, multiusq(ue) in locis // copiose illustrati, // Cum appendice disputationis de // Coniugio. // PER PHILIPPVM // MELANCHTHONEM. // HIS ADDITAE SVNT RECENS DEFINI- // tiones multarum appellationum, quarum in Ecclesia // usus est, traditae ab eodem autore Torgae et // VVitebergae: Anno 1552. et 1553. // AD CALCEM ... ACCES- // sit ... // Index ...

LIPSIAE // OMNIA IN OFFICINA VALENTINI // PAPAE ELABORATE ATQVE // EDITA, ANNO // M. D. LVI. [1556]].

[11] 888 [84] pp.; 8°

Poss. (első kötéstábla, belül): Valentini Kis. V(enerabilis) D(omini) M(agist)ri in Ecclesia Reform: Szentesiensi. 1800.

Kötés: Bőrkötésben.

Pecsét: H. M. VÁSÁRHELYI REF. ISKOLA KÖNYVTÁRA

A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR
GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE

VD/16 M-3658.

MERCURIALIS, Hieronymus

Hieronimi // MERCVRIALIS // FOROLIVIEN. // Liber // RESPONSORVM ET // Consultationum Medi- // cinalium. // Nunc primum a MICHAELE CO- // LVMBRO collectus & in lu- // cem editus. // Cum INDICE; Vno RERVM & VERBO- // RVN; altero CONSILIORVM, // Methodo Medica dige- // storum.

Basileae // Per CONR. VALDKIRCH. // cIc Ic xII [C][1588].

[24] 501 [17] pp., sign. typogr.; 8°

Kötés: Félbőrkötésben.

Pecsét: H. M. VÁSÁRHELYI REF. ISKOLA KÖNYVTÁRA

A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR
GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE

VD/16 M-4815. Adams M-1334.

MUSCULUS, Wolfgangus

In Euangelistam Matthaeum // COMMENTARII. TRI- // BVS TOMIS DIGESTI: QVIBVS NON SOLVM // sin[g]ula quaeque exponuntur, sed & quid singulis Marci & // Lucae differentibus locis notandum sit, // diligenter expenditur. // PER VVOLFGANGVM MVSCV- // lum Dusanum. // LECTORI. // Nec nova, nec mutatum aliquid, sed cuncta secunda hac // Emendata magis editione damus. // Mutatis uicibus uariant quae tempori inhaerent: // Quod uerum est, uerum tempus in omne manet.

BASILEAE, // ANNO M. D. // XLVIII. [1548]

[32] 606 [12] pp., sign. typogr.; 2°

Poss.:1. (címlap r.): Joannes De Zyrtthe verbi diuini et Sanctorum Jesu Christi administrator, me suum fecit. fl. 1.

Joannes Zyrtthey latin hexameterei a címlap verson. - XVI. századi kéz írása

Poss. 2. (uo.): Joannes Wölczej verbi diuini Chr(ist)i administrator me suum fecit - XVI-XVII. századi kéz írása

Poss. 3. (címlap v.): Stephanus Maior a die Februarij me suum fecit fl. 1. - XVIII. századi kéz írása

Poss. 4. (uo.): Stephano Maiore emit hunc librum Geor(gius) Berezkj fl. 1. - XVIII. századi kéz írása

Poss. 5. (címlap r.) Petri Beregh 1763

Poss. 6. (uo.): Geor(gii) Berezkj Practio (áthúzva) - XVIII. századi kéz írása

Poss. 6. (uo.): Augustinus Nagy Bresztovanjin - XVII. századi kéz írása

Poss. 7. (uo.): Dan(iel) Gaal 1828

Kötés: Eredeti reneszánsz restaurált bőrkötésben. - OSzK Soros

Pecsét: H. M. VÁSÁRHELYI REF. ISKOLA KÖNYVTÁRA

A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR
GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE

A restaurálás során az elülső kötéstáblából kiszedett nyomtatványlapokból összerakott antikva: *Nr. 51. Ant 54*

59

Ant1; BKO 81

NONNUS, Panopolítés

NONNOY // ΠΑΝΟΠΟΛΙΤΟΥ // ΔΙΟΝΥΣΙΑΚΑ // NONNI PANOPOLITAE // DIONYSIACA, // NVNC PRIMVM IN LVCEM EDITA, // EX // Bibliotheca Ioannis Sambuci Pannonij. // CVM lectionibus, & coniecturis Gerarti Falkenburgij // Nouiomagi, & Indice copioso.

ANTVERPIAE, // Ex officina Christophori Plantini. // c1c 1c LXIX. [1569].

[24] 899 [21] pp., sign. typogr.; 8°

Poss. 1. (előzéklap r.): W: A:

Poss. 2. (címlap r.): Dr. med. Baranyi Eleké

Poss. 3. (*2 recto ff.): Múzeum. dr. med. Baranyi Elek könyvtárából. Nagy ritkaság ezen első kiadás (Baranyi Irén írása)

Első táblán belül Baranyi Irén jegyzetei a szerzőre és a kiadásra vonatkozóan.

Hátvédlap r.: XIX. századi (?) feljegyzés: ismeretlen célú árjegyzék (?)

Supralibros: 1570

Kötés: Eredeti, bordázott vaknyomásos és csatokkal ellátott restaurált bőrkötésben - OSzK Soros

Pecsét: A BETHLEN G. GIMNÁZIUM TANÁRI KÖNYVTÁRA
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY

A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR
GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE

OSzK Ant N 251. Apponyi H. 1828. RMK III. 583. BMC Dutch p. 161.

60

Ant 5; FQ 94

OECOLAMPADIUS, Johannes

IN DANIELEM // PROPHETAM IOANNIS OECOLAM- // padij libri duo, omnigena & abstrusio- // re cum Hebraeorum tum Grae- // corum scriptorum do- // ctrina referti. // ... / BASILEAE, APVD THO- // MAM VOLFIVM. // AN. M. D. XXX. [1530].
[4] 148 [3] ff.; 4°

Coll.: 1. Nr. 61. Ant 4

Kötés: Bordázott, papírtáblás félbörkötésben.

Pecsét: H. M. VÁSÁRHELYI REF. ISKOLA KÖNYVTÁRA

A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR

GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE

VD/16 B-3817?

61

Ant 4; FQ 94

OECOLOMPADIUS, Johannes

[IN PROPHETAM // EZECHIELEM COMMENTARIVS D. // Ioan. Oecolampadij, per Vuolfgan- // gum Capitonem aeditus. // DE OBITV EIVS EPISTOLA S. GRYNÆI. // De uita eius Vulfgan Capito.

ARGENTORATI APVD MATTHIAM // Apiarium. Anno. M. D. XXXIII.] [1534].

20, 306 ff.; 4°

Coll.: 2. Nr. 60. Ant 5

Poss. (előzőklap r.): Michaëlis Sülye Komaromi 1823. 7. Aprili N° 36

Kötés: Bordázott, papírtáblás félbörkötésben.

Pecsét: H. M. VÁSÁRHELYI REF. ISKOLA KÖNYVTÁRA

A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR

GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE

A címlap és ff. 303, 304 hiányzik.

VD/16 B-3808. Adams B-1596.

62

Ant 13; Go 537

PALEOTTI, Gabriele

GABRIELIS PALAEOTI, // IVRECONCVL- // TI BONON. DE NO- // THIS SPVRIISQVE FILIIS, // Tractatus singularis; omnibus Iuris stu- // diosis, tam practicis, quam theori- // cis apprime utilis & ne- // cessarius. // IN QVO OMNIA, QVAE AD HANC // materiam pertinent, copiosissime simulac doctissime // me tractantur & enucleantur. // Cum Indice rerum & verborum copiosissimo.

FRANCOFORTI. // Ex officina typographica Nicolai Bassaei. // clc. Ic. Xcvii. [1597]

[16] 430 [24] pp., sign. typogr.; 8°

Coll.: 2. Wintzler, Christophorus: „Observationes de collectis ...” című műve, Frankfurt, 1612.

Poss. 1.(címelőzőklap r.): Ex Libris Georg(ii) Gööz - XVIII. századi kéz írása?

Poss. 2. (uo.): Ex Libris Josephi Gööz ab a(nn)o 1829

Utolsó lapon XVII. századi szignálatlan jegyzetek.

Hátvédlap v.: játékos szignálatlan latin chronosticon 1764-ből.

Kötés: Eredeti pergamenkötésben.

Pecsét: H. M. VÁSÁRHELYI REF. ISKOLA KÖNYVTÁRA

A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR
GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE

A kötéstáblában német nyomtatvány töredéke.

VD/16 P-123. Adams P-90.

63

Ant 51; BKQ 36

PELBARTUS de Themeswar

Sermones Pome- // rij de Sanctis Hye- // males et Estiuales.

(Impressa Lugduni per magistru(m) Bernardum Les- // cuyer impressorie artis magistru(m)
Impe(n)sis co(m)me(n)dabi- // lis viri d(omi)ni Johannis Koberger ciuis Nurembergen(sis),
Anno d(omi)ni. M.cccc.xiiij. [1514] iiij. die Junij.

[288] ff., sign. typogr.; 2°

Coll.: 2. Nr. 64. Ant 52

Poss. 2.(címlap r.): In Bibliothecam Wolfgangj agricolae pertinens A° 59 - XVI.
századi kéz írása

Poss. 2.(uo.): nunc titulo Donationis possidet Biblioth. Rebendorfs. - XVII.
századi kéz írása

Kötés: Restaurált bőrkötésben - OSzK Soros

Pecsét: A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR
GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE

OSzK Ant P 226. RMK III. 191/1. pld. (1). RMK III. 191/2. pld. (1). RMK III.
191/3. pld. (1).

64

Ant 52; BKQ 36

PELBARTUS de Themeswar

Stellarium Corone bene // dicte Virginis Marie in // laudem eius pro singulis // predicationibus
elega(n)tis- // sime coaptatum.

(Impressum Lugduni p(er) magistru(m) Bernardu(m) lescuyer // Impensis circu(m)specti viri
domini Johan(n)is Koberger // ciuis Nure(m)bergen(sis). finit feliciter. Anno d(omi)ni. M.cccc.
// xiiij. [1514] die xij. Julij.

[126] ff., sign. typogr.; 2°

Coll.: 1. Ant 51 Nr. 63.

OSzK Ant P 271. RMK III. 191/1. pld. (1). RMK III. 191/2. pld. (1). RMK III.
191/3. pld. (1). Baudrier II.p. 153. Girard I./1 Lyon 763.

65

Ant 10; EO 316

PLAUTUS, Titus Maccius

M. ACCI // PLAVTI // COMOEDIAE // VIGINTI. // *VARIAE LECTIONES* // ac notae, ex
D.LAMBINI aliorumque // doctissimorum virorum commentarijs, suo // quaeque loco ad-
scriptae

LVGDVNI, Apud Antonium Gryphium, // *M. D. LXXXI*. [1581]

813 pp., sign. typogr.; 8°

Poss. 1. (címlap r.): Fr. Suuaningius Ripensis - XVI. századi

Poss. 2. (uo.): Török Károly. Pest, 1868. június 8.

Poss. 3. (uo.): Török Istvánné adománya 1878 Márc. 1.

Margináliák végig Suuaningius kezével.

Kötés: Eredeti, restaurált pergamenkötésben - OSzK Soros

Pecsét: H. M. VÁSÁRHELYI REF. ISKOLA KÖNYVTÁRA

A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR

GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE

A restaurálás során kiáztatott latin töredékek nyilvántartása: *Fragm.* 2169

Adams P-1505. Baudrier VIII. p. 382. BMC French p. 356. BN CXXXVIII. p.

1002-1003.

66

Ant 68; BKo 1311/2

PLINIUS Secundus, Caius

C. PLINII // SECVNDI // HISTORIAE // MVNDI // *Tomus Secundus*. // Quo libri decem, ab octauo ad // decimumnonum vsque, // continentur. // *Cum Indice hac postrema manu // ditiſſimo facto*

LVGDVNI, // Apud haeredes Iacobi Iuntae, // *M. D. LX*. [1560]

526 [188] pp., sign. typogr.; 16°

Kötés: Későbbi bordázott bőrkötésben.

Pecsét: A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR

GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE

67

Ant 69; BKo 1311/3

PLINIUS Secundus, Caius

C. PLINII // SECVNDI // HISTORIAE // MVNDI // *Tomus Tertius*. // Quo libri nouem, a decimo- // octauo ad vicesimumocta- // uum vsque conti- // nentur. // *Cum Indice hac postrema manu // ditiſſimo facto*.

LVGDVNI, // Apud haeredes Iacobi Iuntae, // *M. D. LX*. [1560]

412 [134] pp., sign. typogr.; 16°

Poss. (első kötéstáblán belül): Baranyi Irén feljegyzései Pliniusról.

Kötés: Későbbi bordázott bőrkötésben.

Pecsét: A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR

GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE

Adams P-1576.

68

Ant 70; BKo 1311/4

PLINIUS Secundus, Caius

C. PLINII // SECVNDI // HISTORIAE // MVNDI // *Tomus Quartus*. // Quo decem postremi libri a // vicesimo con- // tinentur. // *Cum Indice hac postrema manu // ditiſſimo, ac castigatiſſi- // mo facto*.

LVGDVNI, // Apud haeredes Iacobi Iuntae, // M. D. LX. [1560].

466 [162] pp., sign. typogr.; 16°

Poss. (előzéklap v.): Antonius van Bellinjeu feljegyzése a könyv megvételéről 1867-ből (Bauwens).

Kötés: Későbbi bordázott bőrkötésben.

Pecsét: A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE
Adams P-1576.

69

Ant 67; BKO 1311/1

PLINIUS Secundus, Caius

C. PLINII // SECVNDI // *HISTORIAE // MVNDI LIBRI // XXXVII. // Vetustissimorum codicum collatione // maiore quam ante hac studio, fide, & // religione a vitiis quibus multiplici // olim impressione contaminati fuera[n]t, // vindicati, atq(ue); in quator TOMOS // dispertiti, quoru(m) hic PRIMVS octo // libros complectitur // Cum Indice hac postrema manu ditißimo // ac castigatißimo facto.*

LVGDVNI, // Apud haeredes Iacobi Iuntae, // 1561.

[96] 409 [236] pp., sign. typogr.; 16°

Poss. (első kötéstáblán belül): Baranyi Irén jegyzetei a szerzőről.

Kötés: Későbbi bordázott bőrkötésben.

Pecsét: A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE
Adams P-1576. Baudrier VI. p. 301.

70

Ant 53; BK 876

RITIUS, Michael

MICHAEL- // LIS RITHI NEAPO- // LITANI // De regibus Francoru(m) lib. III. // De regibus Hispaniae lib. III. // De regibus Hierosolymo- // rum lib. I. // De regibus Neapolis & Si- // ciliae lib. IIII. // De regibus Vngariae lib. II.

APVD INCLYTAM // BASILEAM (APUD IOANNEM FRO- // BENIUM, MENSE IVLIO. AN // NO M.D.XVII. [1517]).

85 [5] ff., 1 fig. xylogr., sign. typogr.; 4°

Poss. (előzéklap v.): 1542 C(..)mta dat dominus F(ranciscus) Liechtenberg

Kötés: Eredeti, reneszánsz restaurált bőrkötésben - OSzK Soros

Pecsét: A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE
OSzK Ant R 275. Apponyi H. 119. BMC German p. 741. VD/16 R-2175.

71

Ant 72; BK 1313

SAMBUCUS, Johannes

EMBLEMATA, // ET ALIQVOT // NVMMI ANTIQVI OPE- // RIS, IOAN. SAMBVCI // TYRNAVIENSIS // PANNONII. // QVARTA EDITIO. // Cum emendatione & auctario copioso // ipsius auctoris.

LVGDVNI BATAVORVM, // Ex officina Christophori Plantini. // M. D. LXXXIII. [1584].
352 p., plur. fig. xylogr., sign. typogr.; 16°

Poss. (címlap r.): Dr. med. Baranyi Eleké

Kötés: Bőrkötésben.

Pecsét: A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR
GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE

Adams S-221. Voet: Plantin 2172A Leiden imprints p. 90.

72

Ant 21; EO 566

SCALIGER, Josephus

IOSEPHI // SCALIGERI // IVL. CAES. F. // AVSONIANARVM // LECTIONVM // LIBRI
DVO. // Adiectis praeterea, Doctissimorum id genus // authorum : vtpote Adriani Turnebi, Ha-
// driani Iunij, Guilelmi Canteri, Iusti Lypsiij, // & Eliae Vineti notis.

EXCUDEBAT, // IACOBVS STOER. // M. D. LXXXVIII. [1588] [Geneva].

247 [14] p.; 12°

Coll.: 1. Nr. 6. Ant 20

Pecsét: A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR
GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE

Adams S-557.

73

Ant 47; BKO 1122

SORANZO, Lazaro

L' OTTOMANNO // DI LAZARO // SORANZO, // Doue si da pieno ragguaglio non
solamente della // Potenza del presente Signor de' Turchi Mehemeto // III. de gl'interessi,
ch'egli ha con diuersi Prencipi, // di quanto machina contra il Christianesimo, & di // quello che
all'incontro si potrebbe a suo danno // oprar da noi; ma ancora di varij Popoli, Siti, Citta, // e
viaggi, con altri particolari di Stato necessarij a sa- // persi nella presente guerra d'Ongheria. //
ALLA SANTITA' DI N. SIG. // CLEMENTE VIII.

IN FERRARA, // Per Vittorio Baldani, Stampatore Camerale. // Con licenza de' Superiori,
1599.

[32] 191 [17] pp., sign. typogr., 1 fig. xilogr.; 8°

Poss. (címlap r.): Valerio Montanari - XVII. századi kéz írása

Kötés: Pergamenkötésben.

Pecsét: A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR
GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE

BMC Italian p. 634.

74

Ant 46; BK 461

SORANZO, Lazaro

L' OTTOMANNO // DI LAZARO // SORANZO, // Doue si da pieno ragguaglio non
solamente della Potenza del presen- // te Signor de' Turchi Mehemeto III. de gl'interessi,
ch'egli ha con // diuersi Prencipi, // di quanto machina contra il Christianesimo, e di // quello
che all'incontro si potrebbe a suo danno oprar da noi; ma // ancora di varij Popoli, Siti, Citta,

e viaggi, con altri particolari // di Stato necessarij a sapersi nella presente guerra d'Ongheria. // ALLA SANTITA' DI N. SIGNORE // CLEMENTE VIII.

IN FERRARA, // Per Vittorio Baldani, Stampatore Camerale. // *Con licenza de' Superiori. M D XCVIII.* [1598].

[28] 127 [13] pp., 1 fig. xilogr.; 4°

Kötés: Papírkötésben.

Pecsét: A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR
GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE
OSzK Ant S 684. Apponyi H. 258/1 et 2. pld.

75

Ant 44; BKO 1134

SZEGEDI KIS István

SPECVLVM // PONTIFICVM // ROMANORVM. // IN QVO // IMPERIVM, DECRETA,
VITA, // PRODIGIA, INTERITVS, // ELOGIA, // accurate pro- // ponuntur. // CVM // *Iucundis de TRADITIONIBVS // PONTIFICIIS Quae- // stionibus.* // PER // STEPHANVM
SZEGEDINVM // PANNONIVM. // Omnia nunc hac TERTIA EDITIONE EX // BALEI
actis Pontificiis, & variis // Scriptis restituta, illustra- // ta, digesta, & // *EPIGRAMMATIS
acutis & argutis DIALOGIS locupletata.* // a // CHRISTANNO FAVONIO // ILINGA.

Anno clc Ic XCII. [1592] [Schaffhausen?]

[16] 309 pp.; 8°

Kötés: Restaurált papírkötésben - OSzK Soros

Pecsét: A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR
GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE

BIBL. BERNHARD. VRAT.

Melléklet: Arbor haereseon

76

Ant 73; EO 504

VELCURIO, Johannes

IOANNIS // VELCVRI- // ONIS COMMEN- // TARIORVM LIBRI IIII. // *In vniuersam
Aristotelis Phisicen : nunc recens sum // ma fide exactaq(ue) diligentia castigati // et excusi.* // *Rerum praeterea & vocum memorabilium // plenissimus Index praefixus.*

COLONIAE AGRIPPINAE // Excudebat Petrus Horst. // Anno M. D. LXXV. [1575].

[14] 525 [29] pp., sign, typogr.; 8°.

Poss. 1. (címlap recto): Possidet Stephanus Roth Abt - XVI. századi kéz írása

Poss. 2. (uo.): And. Benya - XVII. századi kéz írása

(A 4): Ex libris Andreae Benyae

Poss. 3. (uo.): Cessit Joan. Barth - XVII. századi kéz írása

Kötés: Restaurált bőrkötésben - OSzK Soros

Pecsét: A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS BETHLEN GÁBOR
GIMNÁZIUM PECSÉTJE 1723 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE

Adams V-353. VD/16 B-2034.

Rövidítések jegyzéke

c.	circa
coll.	colligatum
cont.	contenta
ed.	edidit, editor
etc.	et cetera
f.; ff.	folium, folia
fig. xylogr.	figura xylographica
haer.	haeredes; haeredum
illustr.	illustravit
imp.	imperator
impr.	imprimebat
impens.	impensis
nr.	numerus
p.; paginae	pagina
plur.	plures
poss.	possessor
r.	recto
sign. typogr.	signum typographiae
sumpt.	sumptibus
t. geogr.	tabula geographica
tom.	tomus
v.	verso

Adams	ADAMS, Herbert Mayow: Catalogue of books printed on the Continent of Europe, 1501-1600 in Cambridge libraries. I-II. Cambridge, 1967.
Aldus	Annales de l'imprimerie des Alde, ou histoire des trois Manuce et de leurs éditions, par Ant. Aug. Renouard. Troisième édition. A Paris, chez Jules Renouard, ubraire, M. DCCC XXXIV.
Apponyi H.	APPONYI, Alexander: Hungarica. Ungarn betreffende im Auslande gedruckte Bücher und Flugschriften. I-IV. München, 1903-1927.
Baudrier	BAUDRIER, [Henri]: Bibliographie lyonnaise. Publ. et cont. par Julien Baudrier. 1-12. Lyon, 1895-1921. Réimp. Paris, 1964-65.
Bezzel: Erasmus	BEZZEL, Irmgard: Erasmusdrucke des 16. Jahrhunderts in bayerischen Bibliotheken. Ein bibliographisches Verzeichnis. Stuttgart, 1979. (Hiersemanns bibliographische Handbücher 1.)
Bibl. Calviniana	RODOLPHE PETER, Jean - GILMONT, François: Bibliotheca Calviniana les oeuvres de Jean Calvin publiées au XVI. siècle. II. Écrits théologiques, littéraires et juridiques 1555-1564. Libraririe Droz Geneve, 1994.
BMC	British Museum. General catalogue of printed books. Photolithographic

	ed. to 1955. 1-263. London, 1965-1966.
BMC Dutch	Short-title catalogue of books printed in the Netherlands and Belgium and of Dutch and Flemish books printed in other countries from 1470 to 1600 now in the British Museum. London, 1965.
BMC French	Short-title catalogue of books printed in France and of French books printed in other countries from 1470 to 1600 now in the British Museum. London, 1924.
BMC German	Short-title catalogue of books printed in the German-speaking countries and German books printed in other countries from 1455 to 1600 now in the British Museum. London, 1962.
BMC Italian	Short-title catalogue of books printed in Italy and of Italian books printed in other countries from 1465 to 1600 now in the British Museum. London, 1958
BN	Catalogue général des livres imprimés de la Bibliothèque Nationale. Auteurs. 1-231. Paris, 1897-1981.
Girard I/1. Lyon	Catalogue collectif des livres imprimés a Lyon de 1478 a 1600 conservés dans les bibliothèques publiques de la région Basse-Normandie par Alain R. Girard et Anne le Boueiller. Baden-Baden, 1987. (Bibliotheca Bibliographica Aureliana CIV.)
Girard I/2. Paris	Catalogue collectif des livres imprimés a Paris de 1472 a 1600 conservés dans les bibliothèques publiques de la région Basse-Normandie par Alain R. Girard et Anne le Boueiller. Éditions Valentin Koerner. Baden-Baden, 1991. (Bibliotheca Bibliographica Aureliana CXXVIII.)
Göllner	GÖLLNER, Carl: Turcica. Die europäischen Türkendrucke des 16. Jahrhunderts. I-II. Bucureşti-Berlin, 1961-1968. /Bd. II.: = Bibliotheca Bibliographica Aureliana 23./
Index. Aur.	Index Aureliensis. Catalogus librorum sedecimo saeculo impressorum. Aureliae Aquensis, 1965-
Labarre	LABARRE, Albert: Bibliographie du dictionarium d'Ambrogio Calepino (1502-1779) Baden-Baden, 1975. (Bibliotheca Bibliographica Aureliana 26.)
Leiden imprints	Leiden Imprints 1483-1600 in Leiden University Library and Bibliotheca Thysiana: A short-title catalogue. Nieuwkoop, 1974. (Bibliotheca Bibliographica Neerlandica Volume V)
Moeckli	CHAIX, Paul - DUFOUR, Alain - MOECKLI, Gustave: Les livres imprimés a Geneve de 1500 a 1600. Rev. et augm. Par Gustave Moeckli. Geneve, 1966. (Travaux d'Humanisme et renaissance 86.)
Muller: Strasbourg	MULLER, Jean: Bibliographie Strasbourgeoise. II-III. Baden-Baden, 1985-1986. (Répertoire bibliographique des livres imprimés en France au seizieme siecle 148. - Bibliotheca Bibliographica Aureliana 90, 105.)
OSzK Ant	Catalogus librorum sedecimo saeculo impressorum, qui in Bibliotheca Nationali Hungariae Széchényiana asservantur. Editiones non Hungarice et extra Hungariam impressae. Comp. Elisabetha Soltész, Catharina Velenczei, Agnes W. Salgó. I-II. Bibliotheca Nationalis Hungariae Széchényiana. Budapestini, MCMXC.
Scotland	Nationaly Library of Scotland. A short-title catalogue of foreign books printed up to 1600. Books printed or published outside the British Isles

	now in the National Library of Scotland and the Library of the Faculty of Advocates, Edinburgh. Edinburgh, Her Majesty's Stationery Office, 1970.
RMK	SZABÓ Károly: Régi Magyar Könyvtár. (1473-1711). I-III. Budapest, 1879-1898.
RMNy	Régi magyarországi nyomtatványok 1473-1600. Res litteraria Hungariae vetus operum impressorum 1473-1600. (Red. Gedeon Borsa, Ferenc Hervay, Béla Holl, István Käfer, Ákos Kelecsényi). Budapest, 1971.
STC Italian	Short-title catalog of books printed in Italy and of books in Italian printed abroad 1501-1600 held in selected North American libraries. (Ed. Robert G. Marshall.) 1-3. Boston, 1970.
VD/16	Verzeichnis der im deutschen Sprachbereich erschienenen Drucke des XVI. Jahrhunderts. - VD 16 - Hrsg.: von der Bayerischen Staatsbibliothek in München in Verbindung mit der Herzog August Bibliothek in Wolfenbüttel. (Red. Irmgard Bezzel. Bd. Stuttgart 1983-.)
Voet: Plantin	VOET, Leon: The Plantin Press (1555-1589). A bibliography of the works printed and published by Christoph Plantin at Antwerp and Leiden. In collab. with Jenny Voet-Grisolle. I-VI. Amsterdam, 1980-1983.
Wellcome Med.	A catalogue of printed books in the Wellcome Historical Medical Library. 1. Books printed before 1641. London, 1962. (Publications of the Wellcome Historical Medical Library. Catalogue Series PB I.)
Vischer: Zürcher Druckschriften	VISCHER, Manfred. Bibliographie der zürcher Druckschriften des 15. Und 16. Jahrhunderts Erarbeitet in der Zentralbibliothek Zürich. Verlag Valentin Koerner Baden-Baden. 1991. (Bibliotheca Bibliographica Aureliana CXXIV.)